

INHOUD VAN DIT NUMMER

Voorpagina	1
Algemeenheden	2
Inhoud	3
Kerngedachte	3
Brief van de voorzitter	4,5
Winterbrief	5
Acties van de Natuurgidsen:	
Vormingsactiviteiten	6
Wandelprogramma	6
Beheerswerken	7
D.D. Zee	7
Dat was het:	
1. Ardennen	8
2. Hoger Venen	9
3. Paddestoelen	10
Informatie:	
Dag, lieve mensen	11, 12, 13
Kalender	14
Bij leven en welzijn	15
Jaarverslag	16, 17, 18
Jaarvergadering	19
Seizoenenkrans	20
Erica-enquete	21, 22
Jongeleerd, oud gedaan	
Uithoecken (4)	23, 24
December	24
Iets over bomen	25, 26, 27
Terug naar de natuur:	
Voeding	28
Revalidatie	29
Tuin	30; 31
Huisdier	32
Standpunt:	
Brief van Bero	33, 35, 36
Lezersbrief	38, 39
Invocatie	39
De 9 van Overpelt	40
Bezinning:	
Vredesbeweging	41, 42
Met een korreltje zout	42, 43
Kerstmis	43
Fijn wandelplekje	
Voorkant vD medaille	44, 45
Acheterkant V/d medaille	46, 47, 48
Medaille op haar kant.	49
Laatste bladzijden	50
Nal-gedeelte	
Spreuken	51
Fijproevertje	51
Achetrpagina.	52.

BRIEF VAN DE VOORZITTER

Beste Vrienden,

Op enkele uitzonderingen na hebben de bomen hun kleurenpracht afgeworpen die plaats gemaakt heeft voor de winterse kaalheid. Elk seizoen heeft echter zijn betoverende schoonheid, ook de Winter. Volop kunnen wij weer genieten van de lange gezellige winteravonden. Misschien krijgen wij zo weer wat tijd voor onszelf en voor de mensen rondom ons. Tijd ook om ons te bezinnen over wat voorbij is en om van hieruit verder te bouwen voor de toekomst.

De Limburgers waren niettegenstaande regen en wind goed vertegenwoordigd op de nationale natuurbeschermingsdag. De grote massa is spijtig genoeg niet opgedaagd op deze toch wel belangrijke bijeenkomst.

Een echte voltreffer was zeker de nationale vredesbetoging van 25 oktober (zie artikel in het hoofdstuk: bezinning). Wij hopen dat de gezegdragers niet blind blijven voor de onvoorwaardelijke roep naar vrede en ontwapening, die leeft bij de brede massa. De wil om opnieuw voorrang te geven aan de echte levenswaarden, vindt steeds meer ingang bij de mensen in deze materialistisch gerichte maatschappij. Eén sprankel hoop toch in het matte wereldgebeuren.

Op oproep van Pater Landewald om hem informatie te bezorgen aangaande paddestoelen in Limburg werd slechts kargig beantwoord. In ieder geval: dank aan diegene die hieraan meewerkten. Pater Landewald vroeg tevens aan de natuurgidsen meer nota's te nemen over allerlei waarnemingen in de diverse gebieden waarmee zij geconfronteerd worden. Op deze manier kan men ten allen tijde terugvallen op een berg informatie, die relatief maar een kleine inspanning kost: "Even noteren tijdens onze wandelingen". In verband met zijn onderzoek over dialectische namen van planten en vruchten in de provincie Limburg, rekent deze voorganger van onze Limburgse natuurbescherming echt op ons.

Eén milieugroep heeft momenteel onze steun meer dan nodig. Dat is Bero van Beringen-Koersel. Wat daar gebeurt begint de spuigaten uit te lopen en vraagt meer dan onze gewone aandacht. Kruip in je pen en laat die mensen weten dat je achter hen staat in hun moeilijke strijd voor recht en eerlijkheid (zie artikel in het hoofdstuk: Standpunt).

Beste Vrienden, op zaterdag 9 januari 1982 verwachten wij je weer talrijk op onze jaarvergadering (zie hoofdstuk: informatie). Het is een gelegenheid om in een gezellige sfeer elkaar weer maar eens te ontmoeten en onze ervaringen in het voorbije jaar uit te wisselen. Het is tevens een gelegenheid om kennis te maken met de nieuwe lichting natuurgidsen van Riemst. En de discussie is een middel om onze kennis te verrijken.

Tot slot wensen wij jullie en je familie namens heel onze bestuursgroep een vredevolle en gelukkige kerst en nieuwjaar.

Roger Schoebben, voorzitter.

WINTERBRIEF.

Terzijde van de hongerende vogels
van soms een kind verkleumd

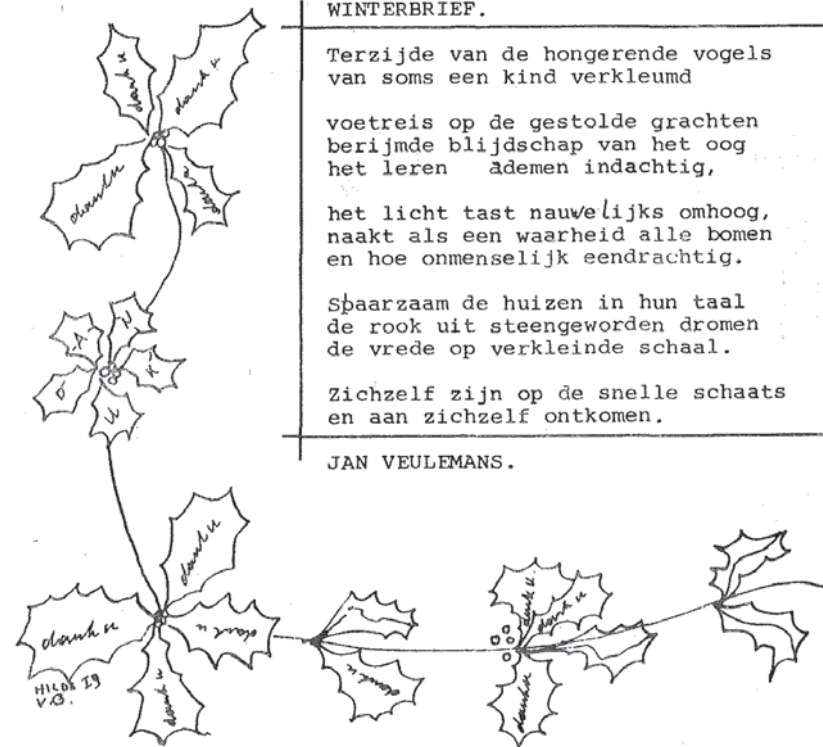
voetreis op de gestolde grachten
berijmde blijdschap van het oog
het leren ademen indachtig,

het licht tast nauwelijks omhoog,
naakt als een waarheid alle bomen
en hoe onmenselijk eendrachtig.

Spaarzaam de huizen in hun taal
de rook uit steengeworden dromen
de vrede op verkleinde schaal.

Zichzelf zijn op de snelle schaats
en aan zichzelf ontkomen.

JAN VEULEMANS.

ACTIES VAN DE WERKGROEP LIMBURSE NATUURGIDSEN

Vormingsactiviteiten.

Op vraag van velen presenteren we sedert 1980 het vormingsprogramma voor de jaarvergadering. Zodoende kan elkeen zijn nieuwe agenda volkribbelen en het is ook gemakkelijk om er rekening mee te houden bij de planning van de eigen activiteiten. J.L.

- 14 februari 82: Bezoek a/e Waterzuiveringsstation, voormiddag.
- 07 maart : Onderzoek van grindgaten, voormiddag.
- 21 maart : Mossenwandeling, voormiddag.
- 04 april : Bunderbos, voormiddag.
- 18 april : Vogelgeluiden, voormiddag.
- 18 mei : Contactdag met de Nederlandse Natuurgidsen, hele dag.
- 09 mei 4 : Matagne, hele dag.
- 15 mei : Uilenwandeling, voormiddag.
- 06 juni : Zoetwaterleven, voormiddag.
- 13 juni : Grassenwandeling, voormiddag.
- 05 september : Mijnterril te Winterslag, voormiddag.
- 10 september : Nationale Natuurbeschermingsdag/Wallonie, hele dag.
- 17 oktober : Paddestoelenwandeling, voormiddag.
- 07 november : Geologische wandeling, voormiddag.
- 12 december 82: Zeeland, hele dag.

Samenstelling: Havee, Lummen.

Wandelprogramma

- 03 januari, 07 februari, 07 maart, 04 april:
Vloeiweiden te Lommel-Kolonie.
Gids: Noord-Limburgse Natuurgidsen.
14 uur: einde Koloniestraat, Lommel-Kolonie.
- 10 januari: Sneeuwwandeling i/h Provinciaal Domein Nieuwenhoven.
Gids: Jos Debruyn.
14 uur: Parking Domein Nieuwenhoven. Weg: Hasselt-St. Tr.
- 10 januari : Winterse wandeling naar St. Maartensheide.
Gidsen: Mathieu Dreesen en Jaak Peeters.
8.15 uur a/h Nieuw Gemeentehuis te Bree.
- 24 januari: Natuurwandeling langs vijvers en door een gevarieerd landschap te Thiewinkel.
14.00 uur: kasteel-restaurant St. Paul: weg Lummen-Kermt, na 1,5 Km bewegwijzering St. Paul volgen.
- 31 januari: Winterwandeling te Koersel.
Gids: Milieugroep Bero.
14 uur: Kapel het Fonteintje te Koersel.
- 14 februari: Wandeling door het Stramprooierbroek.
Gidsen: Jaak Jansen en Leo Corstjens.
8.15 uur: Gemeentehuis Bree.
8.30 uur: Parking Urloebroek bij het Woutershof.

- 28 februari: Wandeling door de beemden v/h Schlens Broek.
Gids: Werkgroep Ecologie Lummen.
14. uur aan de kerk van Schulen.
- 28 februari: Winterwandeling door de holle wegen te Paal.
Gids: Milieugroep Bero.
14 uur aan de kerk te Paal.
- 28 maart: Lentewandeling op de Muizenheide te Beringen.
Gids: Milieugroep Bero.
14 uur: Gildezaal van Muizenheide te Beringen.

Beheerswerken

- 24 januari, 28 februari en 28 maart:
Beheerswerken in het Stramprooierbroek.
Samenkomst: 8.00 uur: Nieuw Gemeentehuis te Bree.
8.15 uur: Parking Staatsbos Molenbeersel.
Leiding: Wielewaal Bree.

Samenstelling: Cécile Ulenaers, Linde Peer.

Voor hen
die naar
Zeeland trekken:

ZEE.

Als ik loop langs het strand
moet ik altijd heel dicht bij de zee zijn
ik loop dan heel aan het randje
en zij streelt mijn voeten
zij betast ze
of ze mijn blinde moeder is.

De zee was groot
ze was vol witte koppen vanmorgen
want het waaide hard
overal danste het schuim
de golven waren boos en trots
ze sprongen als valse wolven
en toonden hun witte tanden
maar ik was rustig
en stond hoog in de wind
ik stond als een oude koning
als ik zie over zee ben ik sterk
en machtig
en mijn tanden staan vast op elkaar.

Het arme schuim is bang en wit
en het ligt als maar te bibberen a/h strand
daar heeft de zee het gebracht
nu kan het niet verder en ligt te sterven
het wil nog hoger het strand op
daar zou het nog gauwer sterven.

J.C. VAN SLAGEN.

Dat was het.

Wat hiermee bedoeld wordt is het geven van één of meer verslagen over vormingsactiviteiten die in het verleden plaats hadden. Zij zijn een goede herinnering voor hen die er bij waren en misschien een aansporing voor hen die er niet bij waren. Waarschijnlijk een ijdele, maar toch goed bedoelde wens. J.L.

1 DAGWANDELING VAN 8 MEI IN DE ARDENNEN.

Het laat verschijnen van het speciale 1 Mei-nummer van Erica, was er waarschijnlijk mede de oorzaak van dat er om 6.30 uur slechts 7 mensen - de harde kern die zowat leeft met de agenda in de hand - opdaagden aan de Hasseltse Kanaalkom. Na onderling overleg werd de Matagne, die eigenlijk gepland was, te ver bevonden. Men zou liever een een meer onbekende streek verkennen. Zoiets kan natuurlijk bij dergelijke on-officiële uitstappen, want: de deelnemers beslissen.

Gekozen werd voor de OUR-Vallei bij St.Vith, waar we dan rond 8.45 aankwamen.

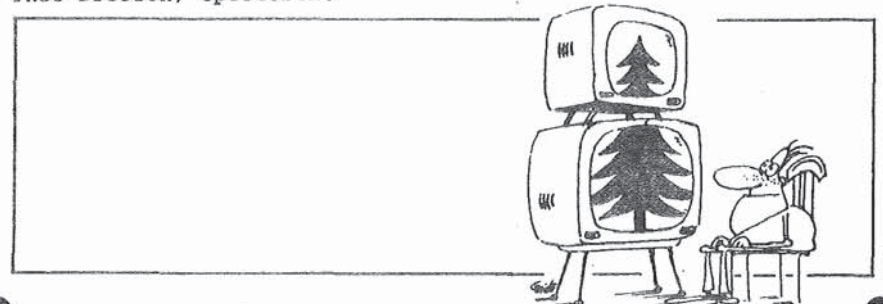
De voormiddag werd gevuld met een wandeling in de westelijke Our-Vallei, bekend om haar vele wilde plantensoorten. Het voorjaar stond hier echter nog in zijn prille beginstadium, zodat het bloemenaanbod vrij beperkt was. Voorjaarsbloeiërs stonden er nog wel: speenkruid, bosanemoon, muskuskruid, gele dove netel, rivinusviooltje, aardbeiganzelik, akkerkers, smalbladig longkruid en knol-latyrus. Nog net niet in bloei stonden vetkruid, hemelsleutel en beekpunge. Als vogel van de voormiddag noteerden we de familie waterspreeuw; de jongen naast elkaar op een stuk hout.

Na de pic-nic werd het weer beter en de wandelaars luier. De oostkant van de Our-Vallei is landschappelijk mooier: weiden, boerderijen, verspreide bossen en houtkanten over de heuvels gezaaid. Maar de zon maakte de wandelaars lomer en vele gelegenheden werden aangegrepen om het landschap al zittend te bewonderen. Zo kon men ook best de rust en de vreedzaamheid van deze streek beleven: hier wonen en zalig niets doen, zalig.

Toch kregen we enkele opvallende vogels in het vizier: braamsluiper, gele kwik, grote gele kwik, bonte vliegenvanger en op een bepaald moment: 5 buizerden tegelijk. De havik en de klauwier waren niet op de afspraak, hoe we ook rondspeurden.

Rond 4 uur togen we dan maar weer huiswaarts. Een mooie en vooral rustige dag, ondanks het modderbad van AN. De ene helft van de deelnemers reed rechtoe, rechtaan naar huis, terwijl de anderen nog een ommetje maakten langs de zinkflora.

Theo Dreesen, Opoeteren.

UITSTAP NAAR DE HOGE VENEN OP 12 SEPTEMBER 1981. Kompaslopen.

Met een veertigtal vertrokken we samen rond 8.30 uur vanop de voorverzamelplaats op de parking van de A13 te Genoelselderen. Bij onze aankomst te Botrange, aan het weerkundig observatiepunt, maakten we ons gereed om de Hoge Venen in te trekken, terwijl we wachtten op onze excurtrieleider. We durven het bijna niet zeggen, maar Hugo, die ons moest leren kaartlezen en kompaslopen, was verkeerd gereden en kwam dan ook een kwartier te laat.

Na een kort verwelkomingswoord begon Hugo dan ook onmiddellijk met de werking van het kompas uit te leggen. Wanneer iedereen dit had gesnapt trokken we de sparrebossen in.

De eerste proef bestond uit het afstappen van 250 meter. Het doel hiervan was een idee krijgen van onze eigen pas. Vervolgens begon onze reeks opdrachten, namelijk het bepalen van de richting en het aankomen op dezelfde plaats. We waren namelijk met vier groepen die elk een verschillende opdracht hadden. Wie dacht dat we over begaanbare paden zouden trekken vergiste zich deerlijk. De tocht ging dwars door de bossen, al dan niet gekapt. Dit gaf ons wel de gelegenheid om de grote verscheidenheid van zwammen en paddestoelen waar te nemen die daar voorkwamen. Hetzelfde geldt voor de rijkdom aan veenmossen. We verschalkten ook een hinde die zich in het bos had terug getrokken.

Na een 5-tal opdrachten kwamen de groepen alle vier op de voorop gestelde plaats aan. Of liever ongeveer, maar dat lag dan volgens sommigen aan de afwijking van hun kompas. (HM, HM, HM!!!!). We vertrokken vervolgens in groep om ons aan een kabbelend beekje in de zon neer te vleien en onze pic-nic aan te spreken.

Veel rust gunde men ons niet want Hugo kwam alras met de volgende opdracht op de proppen. Dit keer ging het over kaartlezen en zelf de richting bepalen. Het eerste gedeelte van de tocht ging langs een zeer pittoresk kabbelend beekje en een blokhut, waar een familie zat te barbecueën. Hopelijk hebben ze ook hun afval opgeruimd toen ze vertrokken.

Het tweede gedeelte was heel wat moeilijker en ging dwars door een laag sparrebos. Het was bukken geblazen en waarschijnlijk zijn heel wat permanenten van de vrouwelijke cursusleden gesneuveld aan de laaghangende takken. Waarschijnlijk zullen ze dit gedeelte niet zo vlug vergeten. De volgende stukken waren heel wat langer maar gingen dan ook over meer begaanbare wegen. We kwamen dan ook allen op de afgesproken plaats terecht nl. punt 21. Het ene groepje was wel wat later dan het andere, maar dat lette niets. Groot was onze verbazing toen we Hugo niet zagen. We hebben dan tot 15.30 gewacht. We zijn dan maar verder getrokken na het achterlaten van een bericht dat we terug naar de aankomstplaats gingen en met de raadgeving toch maar goed de 70° te volgen.

Aangekomen dronken we in het plaatselijk café een warme koffie of een koel glas bier. Sommigen die er nog niet genoeg van hadden trokken de andere kant van de Hoge Venen in: de echte- zonder sparrebossen. Na nog een uurtje rondkrossen was ook Hugo aangekomen. Hij was niet verloren gelopen, zei hij, maar had op ons gewacht op een plaats die wij hadden overgeslagen. Na de kaart gecontroleerd te hebben bleek hij ook nog gelijk te hebben. Fijne dag.

Een cursist van Riemst.

HERFSTWANDELING VAN 11 OCTOBER 1981 IN HET PARK VAN BOKRIJK.

Voor de laatste vormingsactiviteit van het jaar, onze herfstwandeling had het weer niet hopelozender kunnen zijn. Het was of al het regenwater het daarboven moe was en naar beneden wilde om de mensen die zich buiten hadden gewaagd, smadelijk weg te spoelen en genadeloos te verdrinken.

Toch hadden een 15-tal dappere, natuurminnende natuurgidsen en cursisten voldoende moed bijeen geraapt om uit bed te klauteren en door de neergutsende regen naar de plaats van afspraak te sukkelen bij het kasteel van Bokrijk, ieder in de heilige overtuiging de enige te zijn en zichzelf verwensend om die grenzeloze dwaasheid.

De rondborstige gids, die dit keer meer leek op de zanger Ivan Rebrov dan op Rik Libot, trommelde ons haastig bijeen, waarschijnlijk uit schrik dat we ons zouden bedenken en rechtsomkeer maken, en leidde ons het bos in. Gehuld in lange groene en korte groene regenjassen, weggedoken in een wijde kap, onder een wollen muts of een onhandelbare paraplu, sjouwden we hem na, inwendig vloekend van spijt dat we niet in ons warme bed waren gebleven. Eens natuurgids, altijd natuurgids want bij de eerste vliegenzwam, als een bloem tussen de herfstbladeren, sloeg onze stemming om en juichend stortten wij ons in de discussie over licht- en zwaar- en dodelijke paddestoelen, over gele en rode zwavelkoppen of dennevlamhoeden. Meteen stonden we voor het probleem, hoe je notities moest maken met je handen vol paraplu, probleem dat zijn oplossing vond door het inschakelen van paraplu-loze handen. Cécile ontsnapte aan het karwei van het verslaggeven en het noteren van de waargenomen soorten zwammen, door ijskoud te beweren dat ze ze niet allemaal had, wat we eigenlijk al wel eens eerder gedacht hadden.

De groenzwarte melkzwam, de fopzwam, de witgele en rode russula's en een stekelzwam verzoenden ons weer met het rotweer. René kwam op zeker ogenblik zelfs op de idee, de 40 miljoen sporen van de aardappelbovist te tellen door 4 miljoen hoopjes van 10 te vormen.

Prachtige exemplaren van melkzwam, honingzwam, roestvlekkenzwam en kopergroenzwam stonden daar gewoon maar mooi te zijn. Enkele soorten echter kon zelfs onze gids niet met zekerheid thuis wijzen, zodat we ze gemakkijs halve x-, y-, en z-zwammen genoemd hebben.

En dan viel plots een aarzelende zonnestraal tussen de wolken uit en toverde de oranje dropzwam, de tere helmmycena en de sierlijke franjezwam om tot prachtige kleinoedjes. De regenwolken dreven weg en het werd zelfs warm in het zonnetje en meteen bekoorden de inktzwammen, de berkezwammen en de krulzomen ons heel wat meer.

In het arboretum, achter een boomstronk, stond een hele familie gesteelde stuifzwammen gezellig met elkaar te babbelen en wat verder in een strook humus staken tientallen gele knotszwammetjes hun bultig lijf omhoog. Bij het einde van de wandeling werden we nog verrast, misschien als nagerecht?, op eekhoortjesbrood en een kaaszwam. Het kon niet op.

Tegen 12 uur klommen de meesten weer tevreden in hun wagen en verdwenen huiswaarts, terwijl we met een vijftal dorstigen, snakkend naar een kop koffie, of wat anders, in een nabijgelegen restaurant binnendoken, waar we de kans zagen, zolang door te zwammen, dat omstreeks 16 uur onze volumineuze gids een schuchtere poging aanwendde om nu ook het stemgeluid van Rebrov te evenaren, waaruit blijkt dat de afwezigen weer heel wat hebben gemist.

Voor de lijst waargenomen paddestoelen was er helaas geen plaats.

ALGEMENE VERGADERING.

Hiervoor kozen we het historisch kader van de Kommanderij Aldenbiezen te Rijkhoven. Daar zijn alle Limburgse Natuurgidsen te gast voor een kennismaking met de rijke geschiedenis van het domein, een blik op het voorbije en het komende jaar, gelegenheid tot gedachtenwisseling en een gezellig praatje bij een lekker hapje..... Gidsen van alle jaargangen, verenig U. Aldenbiezen wacht op U.

NAL.

Ook de NAL, Natuurbeschermingsactie Limburg, waarvan wij deel uitmaken, houdt jaarlijks een LEDENVERGADERING waarop de leden van alle aangesloten verenigingen welkom zijn. Misschien ben je daar wel echt nodig, want de NAL zoekt nieuwe krachten om de aflossing van de wacht te verzekeren. Laat je energie niet ongebruikt, bied je medewerking aan of ga gewoon je sympathie betuigen op vrijdag 19 februari 82, cafetaria Kinderboerderij, Kiewit, Hasselt.

NAL-MIDDEN-LIMBURG.

Zoals eerder gemeld nam dit orgaan het initiatief tot het oprichten van een permanent NAL-SECRETARIAAT. Dat komt nu stilaan op dreef en heeft 2 tewerkgestelde: Juliette Schroyen van Hechtel en Marie-Jeanne Veragtert van Oostham, die zich beijveren om er een documentatiecentrum uit te bouwen. Dat gebeurt te Hasselt, Dorpstraat, 31 boven de Wereldwinkel. Ga er eens een kijkje nemen, je bent welkom.

PROVINCIAAL NATUURCENTRUM.

Te Rekem opende dit centrum zijn deuren voor het grote publiek en wel met een interessante tentoonstelling van 19 nov. tot 1 dec. met het thema "Het bos in Vlaanderen". Wist je dat daar permanent 4 personen werkzaam zijn om dat natuurcentrum uit te bouwen tot een volwaardig informatiecentrum en educatieve en vormende activiteiten te organiseren? Alle natuurliefhebbers zullen zich erop verheugen in detoekomst te weten waar ze naartoe kunnen met hun vragen om documentatie, begeleiding....We hopen dat de groei van het centrum gebeurt in samenwerking met de groep Orchis vzw die in hetzelfde gebouw gehuisvest is. Voorlopig is dat in het voormalig gemeentehuis, Populierenlaan 30, 3620 Rekem-Lanaken.

ACTIE OPENBAAR VERVOER.

Na de geslaagde BRT-actie Kringloop, heb je zeker via TV reeds kennis gemaakt met de actie openbaar vervoer. Ook provinciaal wil men daar iets aan doen en wordt om medewerking gevraagd. Wie zich voor die actie wil inzetten, een melding heeft voor hun klachtenbank of gewoon informatie wil betrekken, kan tercht bij:

Aktie-Openbaar-Vervoer	of	BRT-Limburg Tony Govaerts
BRT Omroepcentrum		Rodenbachstraat, 29,
1040 Brussel		3500 Hasselt 011/22.45.01.

Beter openbaar vervoer en een beter gebruik daarvan, dragen ongetwijfeld bij tot een gezonder en zuiverder leefmilieu.

KASTEEL EN PARK VAN VILLERS.

In Hasselt werden op 31 oct en 1 nov kasteelfeesten gehouden om de aandacht te vestigen op park en kasteel van Villers: een zeldzame groene ruimte in Hasselt aan de Luikersteenweg 34, die dreigt opgeslokt te worden door urbanistische plannen. Een wijkcomitee en verschillende organisaties zetten zich in voor het behoud, de restauratie en de opruiming van het park. Natuurgidsen en sympatisanten uit de omgeving die daar iets aan wensen te doen, lopen eens aan op het kasteel. Er is altijd iemand om je te ontvangen.

Samenstelling: Cecile Ulenaers, Linde Peer

Kalender.

Dilwils ontstond er ergernis, heibel of ambras, spijt of verwondering over het feit dat natuuractiviteiten elkaar overlappen. Er zijn al zoveel problemen om volk naar de activiteiten te trekken dat wij vinden dat dit niet zou mogen gebeuren. En wat stellen wij vast: ondanks aandringen wordt er maar weinig ingegaan op dit initiatief van Theo Dreesen. Het is nochtans een gemakkelijk middel om voor eigen activiteiten gratis en vrijblijvend reclame te maken. Voor de volgende keren toch nog maar eens zijn adres: Theo Dreesen, Neeroeterenstraat 53, 3671 Opoeteren; Tel: 011/86.43.54. J.L.

Donderdag, 21 januari 1982. 20.00 uur.

Dia-avond: Noorwegen.

Presentator: Hubert Lehaen.

Plaats: Parochiezaal Opoeteren.

Inrichter: Davidsfonds Opoeteren.

Zondag, 07 februari 1982.

Busuitstap naar Zeeland.

Contactadres: Guido Huygens: Tel: 013/55.22.23.

Inrichter: Werkgroep Ecologie Lummen.

Vrijdag 12 februari 1982. 20.00 uur.

Dia-avond: Terschelling en andere Waddeneilanden.

Presentator: Herman van Looken.

Plaats: Zaal Altiora, Lummen Centrum naast de kerk.

Inrichter: Werkgroep Ecologie Lummen.

Vrijdag 12 februari 1982. 19.30 uur.

Film: De jacht op de pelsdieren.

Plaats: Auditorium van het Nieuw Gemeentehuis te Bree.

Inrichter: Wielewaal Bree.

Maandag, 22 februari 1982. 19.30 uur.

Dia-avond: Vlinders en Insecten.

Presentator: Jaak Janssen.

Plaats: Sociaal Centrum, Kleine Ring, Bree.

Inrichter: Wielewaal Bree.

Vrijdag 12 maart 1982. 19.30 uur.

Filmavond: Natuurbeleving.

Presentator: Frans Keyers.

Plaats: Sociaal Centrum, Kleine Ring, Bree.

Zaterdag 27 maart 1982. 10.00 tot 15.00 uur.

Jaarlijkse bomenmarkt.

Plaats: Vrijthof (Markt), Bree.

Bestellingen: tel: 011/46.45.16 van Leo Corstjens.

Inrichter: Wielewaal Bree.

Zondag, 28 maart 1982.

Daguitstap naar Kanne. Bezoek aan Jezuietengrot.

Contactadres: Guide Hughens, Tel: 013/55.22.23.

Inrichter: Werkgroep Ecologie Lummen.

Samenstelling: Theo Dreesen, Opoeteren.

Bij leven en Welzijn

Vit
de liefde geboren
werd
in vreugde aanvaard:

AN PEUMANS,

het vierde kind van
Gusta Driesen en Willy Peumans.

Onze hartelijke gelukwensen.

WIEG:
Geur van honing
en jonge melk,
van een nestdiertje
dat slaapt.
Een ademen van dons.
En speurbaar
aan de neusvleugels
de geur van wat is gebeurd:
geboorte,
geheim.

Ida Gerhardt.

Er was echter ook leed.
Daarom gaat onze deelneming uit
naar de families van;

Theo Dreesen, bij het overlijden van
zijn schoonbroer Jos Doumen.

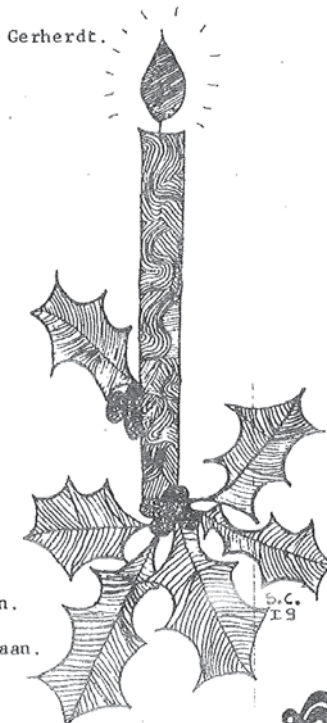
Paul Capals
en

Jan Bomans, bij het overlijden van
hun schoonbroer Wim Daniels.

Gestorvene: Zeven maal om de aarde te gaan,
al zou het moeten
op handen en voeten;
zeven maal, om die éne te groeten
die daar zou te wachten staan.
Zeven maal om de aarde te gaan.

Zeven maal om de zeeën te gaan,
schraal in de kleren,
wat zou het mij deren,
kon uit de dood ik die ene doen keren.
Zeven maal over de zeeën te gaan, |
zeven maal, om met zijn tweeën te staan.

Ida Gerhardt.

Jaarverslag

I. VERGADERINGEN.

1. Jaarvergadering op 10 januari: Malpertuus, Hasselt.
2. Werkvergaderingen, bestuur. 5 in aantal.
3. Redactievergaderingen: 4 in getal.
4. Bureauvergaderingen: deze maandelijkse vergaderingen v/h bureau van het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie gaan door i/h secretariaat v/h Centrum, Ommeganckstraat 26, Antwerpen. Ze worden bijgewoond door C. Ilsbroux en A. Van de Sande.

II. KADERVORMING.

1. Cursus natuurgids.
De cursus natuurgids wordt meer en meer door Werkgroep Limburg zelf georganiseerd in samenwerking met het C.V.N., dit om de cursisten een meer streekgebonden opleiding te geven, naast algemene ecologische inzichten.
De cursus ging dit jaar door te Riemst, met binnenlessen i/h Cultureel Centrum Herderen. 59 deelnemers startten op 7 maart. Diegenen die voldoen in de eindevaluatie op 7 december, zullen hun getuigenschrift ontvangen tijdens een afzonderlijke zitting in Riemst.

Leden van onze werkgroep verzorgden voor deze cursus:

- algemene begeleiding van lessen en excursies en administratie.
- lessen: 7 lesonderwerpen van het programma (X 3 uur).
- 12 studieexcursies met 2' medewerkers, elk 3 uur minimum.
- begeleiding van stage-excursies.
- bijkomende lesteksten om de cursus meer streekgericht te maken.
- medewerking aan het evaluatiegesprek.

2. Basiscursus voor milieu-educatie.

Op aanvraag van Vacantiegenoegens v.z.w. werd er voor hun wandelanimatoren op Hengelhof 2-maal een basiscursus ingericht.
Algemene leiding: Luc Langie. Telkens tijdens 3 week-ends, in april, mei en september-oktober werden de beginselen van ecologie en milieubewustzijn behandeld in lessen, gesprekken en excursies.

3. Vormingsdagen voor kampleiders.

Onze Werkgroep verleende medewerking a/d vormingsdagen voor kampleiders, om jeugdleiders inzicht te geven in milieubewust gedrag tegenover de natuur rondom het kamp, op tochten, enz....
25 april: kamphuis Valentijn, Heusden.
15 mei: Chiroheem, Neeroeteren.

4. Studie-excursies.

De Werkgroep organiseert jaarlijks een reeks vormingsactiviteiten voor de bijscholing v/d gidsen, om permanente zelf-vorming te stimuleren. Onderwerp is een bepaald landschap, biotoop of een bepaald aspect v/h natuurgebeuren. Zonodig wordt beroep gedaan o/e specialist

6.2.81: Vientocht, Hengelhof, Rik Libot.
5.4.81: Bomen in delente: Bokrijk, René Martens.
17.5.81: Contactdag met Nederlandse Natuurgidsen te Lummen.
Excursies i/d parken rond kastelen: 't Hamel, Loye en Burg
Leiding: C. Ilsbroux, G. Huyghens.
14.6.81: Grassenwandeling i/h Schulens Broek: H. Vanderlinden.
38.8.81: Voorbereiding Nationale Natuurbeschermingsdag.

13.9.81 :kaartlezen en kompaslopen i/d Hoge Venen: H. Vanderlinden
 11.10.81: Paddestoelentocht, Bokrijk, Rik Libot.
 24.10.81: Het Zwin, strand, slik en schorre: A.enG.Van.Steenbergen.

-III. HET CONTACTBLAD ERICA.

Ons 3-maandelijks contactblad is een band tussen de steeds groeiende groep natuurgidsen. Het brengt naast het programma van publieke wandelingen en vormingsactiviteiten ook heel wat achtergrondinformatie en studiematerieel in verband met geplande studie-excursies. Artikelen over algemene milieuproblematiek werken aan een verdere vorming van de gidsen. Sinds 1980 werd een Nal-bijlage bijgevoegd in samenwerking met andere Limburgse natuurverenigingen, wat de algemene informatie zeker ten goede komt.

2 tussentijdse uitgaven rond de contactdag met de Nederlandse Gidsen en rond de Nationale natuurbeschermingsdag.

Natuurgidsen krijgen het contactblad gratis toegestuurd, velen storten een vrijwillige bijdrage als steun voor de werking van de vereniging en om het voortbestaan v/h tijdschrift mogelijk te maken waarvoor al het werk behalve het drukken gebeurt op vrijwillige basis.

Wandelaars die regelmatig op de hoogte willen blijven van onze activiteiten vroegen om het tijdschrift te kunnen ontvangen: zo ontstonden de vrienden-abonnementen (200fr). Voortaan 250 frank.

IV. DEELNAME AAN TENTOONSTELLINGEN.

Wij hebben een formatieve stand van 3 panelen met tekst en foto's over de werking van de vereniging. Een bijhorende folder geeft meer uitleg en wandelprogramma's worden tijdens de standen ook uitgedeeld.

12 tot 17 januari: tijdschriftenbeurs, St.Michielscollege, Bree.

25 oktober: natuurmarkt te Kinrooi-Instituut H.Graf.

31 oktober: Kasteeldagen Villers te Hasselt.

Wij zouden ook op de VAKS-debatavond te Zonhoven hebben gestaan, maar een foute uitlening maakte dit onmogelijk.

V. NATUURWANDELINGEN VOOR HET GROTE PUBLIEK.

Deze wandelingen vormen de hoofdbrok van onze activiteit. Zij belopen zeker een aantal van 130 wandelingen over de provincie en in de 4 seizoenen.

Om het grote publiek te bereiken wordt het wandelprogramma verspreid langs de pers, radio, dag- en weekbladen, uitgedeeld op wandelingen.

VI. AANGEVRAAGDE WANDELINGEN.

Socio-culturele verenigingen, scholen, jeugdbewegingen, volwassenengroeperingen doen regelmatig beroep op een gids. Voor scholen blijkt de opvang steeds een probleem. Ze doen nochtans meer en meer beroep op ons na de kennismaking met deze leervorm gedurende de Week v/h Bos, vorige jaren.

Ook centra voor sociaal tourisme doen beroep op onze gidsen. Kleinere groepen richten zich vaak tot een plaatselijke gids. Speciaal de Week v/h Bos is te onderlijnen waarin weer 10-tallen klassen werden rondgeleid om kennis te maken met het bos. Het juist aantal geleide wandelingen is daardoor niet precies gekend. Het aantal aangevraagde wandelingen op het secretariaat bedroeg 205.

VII. SECRETARIAAT EN INFORMATIE.

Alhoewel we niet over een full-time secretariaat beschikken want het gebeurt allemaal in de vrije uurtjes, proberen we vragen om informatie, aanvragen voor wandelingen, telefonische oproepen, enz... zo goed mogelijk te beantwoorden. Ook van buiten de provincie informeert men bij ons naar wandelmogelijkheden voor groepen, privépersonen, scholen op bosklas in Limburg wensen een gids uit de streek, studenten vragen documentatie voor een werk over groengebieden, leraars vragen materiaal voor een les over milieu-educatie en ga zo maar door.

Het is erg moeilijk, vaak onmogelijk hieraan werkelijk tegemoet te komen, omdat we niet over voldoende tijd beschikken noch documentatie kunnen geven.

De noodzaak aan goed functionerende natuurcentra doet zich meer dan ooit gevoelen. Zij kunnen dan documentatie ter beschikking stellen en gidsen voor excursies in de streek oproepen.

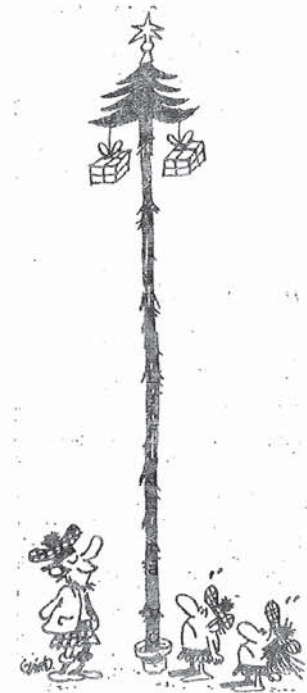
VIII. CONTACT MET I.V.N. NEDERLAND.

Van bij het ontstaan onderhoudt onze Werkgroep contacten met het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, afdeling Noord-Nederland. Jaarlijks hebben we samen een contactdag-studiedag in een interessant natuurgebied. Beurtelings wordt die dag hier en ginder georganiseerd. Zo kwamen onze vrienden uit Nederlands Limburg in 1981 naar Lummen voor een geslaagde dag als gasten van de Werkgroep Ecologie Lummen.

Samenstelling: Cécile Ulenaers, Peer.

Aan de uitstraling naar de buitenwereld kent men de invloed van een vereniging.

J.L.

JAARVERGADERING

INRICHTER: De Werkgroep Limburgse Natuurgidsen.

WANNEER: Zaterdag, 9 januari 1982.

WAAR: Op het domein Aldenbiezen te Rijkhoven.

HOE BEREIKEN?

1. Langs de weg Bilzen-Maastricht.
bijna boven op de berg, wegwijzer Aldenbiezen rechts.
2. Langs de weg Tongeren-Bilzen.
juist voorbij het kruispunt van Hoeselt, rechtsaf.

PROGRAMMA:

Samenkomst aan het Gasthof van het Domein Aldenbiezen, blij weerzien

10.00 uur: wandeling door het unieke historische kader van Aldenbiezen dat hét voorbeeld van natuurlijke samenhang tussen natuur en cultuur. Een plaatselijke gids zal ons rondleiden.

12.15 uur: gebruiken van zelf meegebrachte lunch in het Gasthof. Liefhebbers kunnen onder de pauze een bezoek brengen aan de Engelse tuin van het kasteel, een voorbeeld van ruimtesuggestie ondanks de beperkte plaats.

14.00 uur: jaarvergadering in de orangerie van het kasteel.

Welkom door Roger Schoebben, voorzitter;
Mogelijkheid tot vragen over de jaarwerking.
Finatueel verslag door Cécile Ulenaers, penningmeesteres
Voorstelling V/D vormingsactiviteiten door H.Vanderlinde
Debat:

onderwerp: Educatie en milieurecreatie, 4 thema's.
inleiding:

1. Natuureducatieve kijk op het sociaal toerisme
Roger Schoebben.
2. Begeleiding van jeugdgroepen op vakantie.
Luc Cornelissen.
3. Begeleiding van jongeren in klasverband.
Jaak Geelen.
4. Werking van de Kinderboerderij te Kiewit.
Tom Goemans.

discussie: de groep wordt opgesplitst in 4 delen
waaraan elkeen kan deelnemen naar keuze.

Plenum: verslagen v/d werkgroepen.

Ruimte voor vragen in verband met allerlei. Wij denken
aan de cursus, basiscursus, beheersproblemen,
steun aan bedreigde groepen, enz.....

16.30 uur: Gelegenheid voor gezellige babbel met brood, wijn, kaas.

ALLEEN AFWEZIGEN HEBBEN ONGELIJK.

IN DE KRANS DER SEIZOENEN

October: Zaaimaand.

Ik was de achtste maand, als
maart de eerste was,
en dus was toen mijn naam
October mij van pas.
Ik kom met regen en
een groot gedruis van winden,
pas op uw dijk en dak,
eer ik die kom verslinden.

November: Slachtmaand.

Ik werd november,
dat is de negende genaamd
en of ik d'elfde ben,
nog heet ik onbeschaamd
de negende; ik eet
de groenten van de bomen,
ik maak de nachten lang
en doe de slaper dromen.

December: Wintermaand.

Zie eens wat ik vermag,
gij luiards, want ik zal
de watren tot uw straf
verharden als kristal;
ik sluit het jaar en kommet
niets als kwaad op 't leste
Trek kleeren om de huid,
ik raad u nog het beste.

OKTOBER

De landman zaait in oktober
wat morgen tot wasdom komt:
nieuw leven, weeldrig of sober,
dat steeds waar de mens verstomt.

LAMBERT SWEETS

NOVEMBER

Geslacht wordt om te leven,
gezaaid is om de groei;
het jaar leert ons te geven,
de maand: hoe kort is elke bloei.

LAMBERT SWEETS

DECEMBER

Wintermaand is scheidsmaand.
't Oude sterft, het nieuwe gaat komen:
wie om 't oude pruilt en treent
hoort niet tot de vroede wromen.

LAMBERT SWEETS

October : Karel de Grote noemde ze Wijnmaand; de Vlamingen gaven haar de naam van Reuzelmaand, Aarzelmaand en Eikelmaand. Best noemt men ze Zaaimaand naar het werk op den akker.

November: Deze maand wordt Offermaand genoemd omdat onze voorouders offers plengden tere van hun goden. Slachtmaand herdenkt het slachten van het varken dat algemeen is ten lande.

December: Deze maand werd vanouds Wintermaand genaamd. Doch om het mysterie der Zaligmaking bij de bekering van onze heidense voorouders tot het christendom te gedenken, wordt de maand december ook Kerstmismaand of Heilige Maand genoemd.

ENQUÊTE

over ERICA, het contactblad van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen.

Wij willen een nog beter blad maken dat U nog liever leest en dat in alle fierheid aan gelijk kan getoond worden. Ons is dikwijls verweten dat we altijd alles alleen doen, met de mensen geen rekening houden en nog zoveel onzin meer. Nochtans... wij proberen van ons blad Uw blad te maken en daarom willen we ook op een heel bewuste manier rekening te houden met Uw wensen. Daarom ook verwachten we Uw kritische medewerking zonder ons te sparen. Uw antwoord zien graag tegemoet tegen 5 januari op het adres van Cécile Ulenaers, die ijverige mier die iedere werkgroep ons mag benijden. Onder de inzenders loten we een mooi natuurboek uit. We weten dat weliswaar een grootwarenhuismentaliteit is, maar die willen meewerken willen we ook dankbaar zijn. Aan de deelnemers van de algemene jaarvergadering wordt eenzelfde enquête aangeboden. Zo hopen we inzicht te krijgen in wat wordt gedacht, maar verzwegen. J.L.

SCHRAPPEN-WAT U NIET GEPAST LIJKT. DANK U!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Ik lees Erica:

van A tot Z
grotendeels
sommige artikels
soms een artikel
helemaal niet.

Ik lees Erica:

in één keer uit
met onderbrekingen
over langere perioden
bij herhaling
maar één keer.

Ik doe met Erica:

laten inbinden
los bewaren
doorgeven aan anderen
laten rondslingeren
weggooien.

Ik vind de tendens van Erica:

te strijdbaar en te radicaal
strijdbaar en zeker hard genoeg
gewoon goed
te meelopend met de tendens v/d tijd
Veel te laks.

Ik vind de inhoud van Erica:

gemakkelijk te begrijpen
te begrijpen
te begrijpen met inspanning
te moeilijk

Ik vind de opmaak van Erica:

zeer goed overzichtelijk
goed niet overzichtelijk
matig genoeg geïllustreerd
slecht meer te illustreren.

Ik heb van Erica:

veel geleerd
af en toe iets geleerd
weinig geleerd
niets geleerd.

Voor wandelaarsbegeleiding kon ik Erica:

dikwijls gebruiken
af en toe gebruiken
zelden gebruiken
nooit gebruiken.

Welke onderwerpen die niet in Erica voorkomen, had U er graag in gehad?

Wij zoeken nog medewerkers voor Erica die willen schrijven op vrijwillige basis.

Bent U daartoe bereid?

Welke rubrieken wil U graag behandelen?

Kent U nog mogelijke medewerkers? Wie is dat?

Kent U mensen die willen meewerken als illustrator?

Wij zoeken die willen schrijven over specifieke onderwerpen als daar zijn:

planten, dieren, vogels, insecten, mossen, paddestoelen, slangen, reptielen, kernenergie, afvalproblemen, alternatieve energie, geneeswijzen, koken, enz..

Het uitgaveplan voor het jaar 1982 zal er uitzien als volgt;

- 4 nummers van minimum 24 bladzijden, maar zeer waarschijnlijk meer.
- 4 Nal-bijdragen.
- 2 Tussentijdse nummers met actuele berichten.

De Inhoud van elke Erica zal er in 1982 uitzien als volgt:

1. Woord van de voorzitter.
2. Acties van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen:
 - Vormingsactiviteiten
 - Wandelprogramma
 - Dat was: een of meer verslagen over voorbije activiteiten.
3. Informatie:
 - Redactionele mededelingen,
 - familiale berichten,
 - natuurgerichte berichten,
 - verslag van Nal-secretariaat,
 - socio-culturele activiteiten.
 - aankondigingen,
 - voorstellen.
4. Standpunt:
 - Interview,
 - Actualiteit.
5. Bezinning:
 - Gelegenheidstekst:
 - körreltje zout.
 - seizoensgedicht.
6. Nooit te oud om te leren:
 - Evolutie: 12 afleveringen.
 - Geologie: 4 afleveringen.
 - Kinderbegeleiding: 4 afleveringen.
 - Wat kan de taak zijn van een natuurgids? 4 afleveringen.
7. Terug naar de natuur.
 - natuur en revalidatie.
 - natuur en huisdier.
 - natuur en voeding.
 - natuur en monument.
 - natuur en tuin
 - natuur en genezen (onder voorbehoud).
8. Fijn wandelplekje:
 - 1 Limburgs biotoop
 - 2. Hoge Venen: 4 afleveringen.

Welke is Uw mening over dit uitgaveplan?

Zeer goed, goed, matig, zwak, slecht.

Hoe moet het worden veranderd om U te voldoen?

Wij danken U voor Uw medewerking en in zover mogelijk zullen we aan Uw wensen tegemoet komen. Gelieve echter ook zelf Uw steentje bij te dragen en ons Uw suggesties met eventuele uitwerking te laten geworden. J.L.

Laat me,
laat me,
laat me mijn gang maar gaan.
Ik heb het altijd zo gedaan.
Ramses Shaffy.

Voor de opmaak van Erica 1982 kan dit nummer dienen als model.
Vind-je dat zeer goed, goed, matig of slecht?????????????

YONG GELEERD OUD GEDAAN

UITHOEKEN DIE HET BESCHERMEN WAARD ZIJN.

DEEL 4 EN SLOT.

BESCHERMING EN WETTELIJKE MAATREGELEN.

In de optiek van het beschermen van houtkanten, wallen, wegbermen en holle wegen, is het duidelijk dat vanuit natuurbeschermingszijde interesse bestaat voor een positief beleid.

Schril afgetekend hiertegen staat vaak de nonchalance en het onbegrip waarmee de openbare besturen deze gebieden vaak behandelen. Ook veel eigenaars van gronden, waarop één of ander hierboven aangehaald biotoop zich bevindt, storen zicht niet aan de grote waarde. Zo verdwijnen vaak de laatste restanten van een historisch gegroeid samengaan tussen mens en natuur, de randgebieden waar de invloed van beide resulteren in een voor beiden noodzakelijk en waardevol gebied.

Om in te gaan tegen deze verloedering, kan door de natuurbescherming geijverd worden door:

- plaatselijk overeenkomsten te verkrijgen met de eigenaars;
- het in eigendom of in huur verwerven door milieuverenigingen;
- het beheer zelf in hand nemen door de natuurverenigingen;
- akties op touw zetten voor het behoud van de zeldzaam wordende relictten die deze uithoeken toch zijn;
- hier bijzondere aandacht aan schenken bij het creëren van landschapsparken;
- beroep op de openbare besturen en hen wijzen op de waarde en hun verantwoordelijkheid voor het nageslacht.

Enkele gemeentebesturen zijn reeds overgegaan tot het aannemen van een gemeentelijk politiereglement, inhoudend dat het verboden is houtwallen, houtkanten, hagen en holle wegen te kappen, geheel of gedeeltelijk te wijzigen of op enigerlei wijze te beïnvloeden of aan te tasten.

Tevens werd er tijdens het voorjaar 1981 een voorstel van decreet ingediend bij de Nederlandse Cultuurrad. In dit decreet wordt gesteld dat een op te richten gemeentelijke commissie een inventarisatie maakt van de houtwallen, -kanten en holle wegen.

De gemeente moet een schriftelijke vergunning afleveren, telkens de eigenaar de natuurlijke ontwikkeling van een houtwal, houtkant, of holle weg geheel of ten dele wijzigt of aantast.

Het niet naleven van deze bepaling wordt gestraft zoals bepaald door de wet op de Ruimtelijke Ordening (Artikel 64). Bovendien kan het College van Burgemeester en Schepenen vorderen dat tot aangepaste heraanplanting en herstel van de aangetaste weg, houtkant of houtwal in zijn oorspronkelijke toestand wordt overgegaan.

Ook kan het College van Burgemeester en Schepenen, bij het verlenen van de vergunning, bedoeld in artikel 3, voorwaarden stellen inzake heraanplanting of herstel en hiertoe een borgsom eisen. De ambtenaren van de gerechtelijke politie en de door de Provinciegouverneur aangewezen technische ambtenaren en beambten van het gemeentebestuur, in uitvoering van artikel 24 van de wet van 22 december 1970 (houdend wijziging van artikel 68 van de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw), kunnen mondeling en ter plaatse de staking van de werken gelasten wanneer zij vaststellen dat deze niet in overeenstemming met de verleende vergunning worden uitgevoerd.

Het bevel moet op straf van verval binnen de 5 dagen worden bekrachtigd door de Burgemeester.

Indien deze tekst wordt goedgekeurd is hij de voornaamste wet in het Vlaamse gewest, die beschermende maatregelen biedt voor deze biotopen. Laat ons dan ook hopen dat de administratieve molen een beetje vlugger male, want anders schiet er niets meer over van wat door onze voorouders met zoveel zorg werd opgebouwd.

Tot op heden zijn de wetten op de Ruimtelijke Ordening en de Stedenbouw van toepassing, benevens de algemene wetten inzake klassering, opname in reservaat, ruimtelijke ordening (B.P.A.; gewestplan) en de wet op de ruilverkaveling. Hoe echter met deze wetten wordt gesold, daar kunnen we reeds meer dan één voorbeeld van aanhalen. En de lijdzaamheid van de gemeentebesturen is meer dan bekend.

Gust Feyen, Houthalen.

DECEMBER.

Donker-
maand
met ver gekomen wind
die over plassen waait
in oplichten van wederkeer
-wat even vrijheid leent-
nu alles wordt
in langzaamheid van luchten
tot huivering van regenweer.

RENE VAN DAELE.

IETS OVER DE BOMEN

1981 door de Raad van Europa uitgeroepen tot Internationaal Jaar van Heg en Houtwal, was voor ons aanleiding een reeks van 4 bijdragen te publiceren over bomen, gezien houtwal, heg en bos in feite een verzameling van bomen zijn.

Na een verguisde parabel, een inventarisatiepoging en een mees-terlijk gedicht volgt nu een reeks recenties over bomenboeken. Gezien de eindejaarsfeesten in zicht zijn, kan dit eveneens een geschenksuggestie zijn waarbij gepoogd wordt iets aan te bevelen naar ieders beurs.

Stuk voor stuk zijn het boeken voor het leven, boeken om van te houden, dikwijls in te kijken, wijzer van te worden, meer geduld te krijgen, kortom: een geldbelegging die je kan koesteren aan je hart. Veel genoeg ermee. J.L.

MERKWAARDIGE BOMEN VAN BELGIE. door Waters en Bossen.

De boom speelt een vooraanstaande rol in de creatie van een leefsfeer, waarin rust, gezelligheid en mooie aanblik bepalend zijn voor de moderne mens. Bomen maken dikwijls deel uit van ons cultureel erfgoed en zijn vaak herinneringen, levende getuigen of overblijfselen van feiten en toestanden.

Hun vormen zijn dikwijls een inspiratiebron voor kunstenaars. De merkwaardige bomen van ons land dienen daarom gewaardeerd en beschermd. Betere bekendheid is daarom noodzaak, vandaar deze uitgave waarin een selectie is te vinden van merkwaardige bomen in ons land. De aanbieding beslaat alle provincies.

Prijs: 150 fr. PCR: 000-2005982-22, Waters en Bossen, Stwg op Elsenen 31, 1050 Brussel.

Presentatie: Paperback 211 x 145. 250 blz. Zeer veel kleurfoto's.

DE PLANT ALS BOUWMEESTER door Felix Paturi.

Hierin vind je een reeks geniale ideeën die voorkomen in de natuur en die evenveel voorbeelden zijn voor een betere leefwereld. De vindingrijkheid van planten bij het ontwerpen van structuren en constructies doen ons versteld staan. Denken we even aan de aerodynamisch volmaakte vleugels aan zaden, waterpompen van maar één honderste van een millimeter doormeter, lange verende grijpstengels die zware lasten torsen, geheugen-verwerking die beter en exacter is dan om het even welke computer, camouflage waarvan militairen nog iets kunnen leren, omzetting van zonne-energie, ...en noem maar op.

De plant veroorzaakt lawaai, noch onverteerbaar afval, verpest geen atmosfeer, enz. Zij zorgt daarentegen voor een constante lucht- en waterzuivering, geniale draagconstructies, bescherming tegen innerlijke en uiterlijke invloeden, enz.....

Hoe kan de zogeheten Homo Sapiens met technische middelen problemen oplossen zonder tegelijkertijd grotere problemen te scheppen zoals onze politiekertjes doen? Dat antwoord vinden we in dit boek. Het is een uitdaging aan elk natuurliefhebber, aan iedere wetenschapper die antwoorden zoekt voor de technische problemen waaraan we thans dreigen ten onder te gaan. Scherpe waarneming, denkwerk, omzetting.

Prijs: 1000 fr. Uitgave: ANKH-HERMES, Deventer.

Presentatie: Prachtwerk; 240 X 215. 240 Bladz. Zwart-witfotografie.

HET BOMENBOEK door Hugh Jonhson.

Dit bomenboek, een van de meest imposante werken ooit op dit gebied verschenen, is alles in één: een gids die ons alle belangrijke bomen in tuin, park, bos en landschap toont; een werk dat met zijn 1000 kleurproducties esthetisch genot verschaft, een meesterlijk compendium voor natuurliefhebbers, tuiniers, botanici, en voor ecologen.

Het Bomenboek is wetenschappelijk waardevol, op een onderhoudende manier geschreven. Detailbeschrijving met foto's en tekeningen, structuur en levenscyclus van de bomen, plaats in de ecologie, geschiedenis, folklore, aanplanting, onderhoud, snoei, bosbouw vroeger en nu, landschapsarchitectuur, het komt allemaal aan bod.

Volgt dan een complete encyclopedie van 600 soorten met prachtige foto's en tekeningen, uitnemende beschrijving, treffende bijzonderheden, herkenningmethoden, naamgeving, het kan niet op. Ten slotte een tabel voor boomkeuze, verklarende lijst van botanische namen, informatie over bomenziekten enz... Te veel om op te noemen. Het is werkelijk uniek.

Uitgave: Zomer & Keuning boeken, Wageningen, 1500 frank.

Presentatie: Prachtwerk: 300 x 235, 288 blz: Veel kleurenfotografie en tekeningen.

ALLE BOMEN VAN DE WERELD door Scott Leathart.

In dit boek laat de schrijver ons kennismaken met de wereld van de bomen: hij laat ons zien hoe ze groeien en zich voortplanten, hoe ze deel uitmaken van een gemeenschap en hoe nodig bomen zijn voor mens en dier. Het grootste gedeelte van het boek bestaat uit een naar familie gerangschikt overzicht van 's werelds bekendste en fraaiste bomen die men in parken, bossen en tuinen kan tegenkomen.

Het boek is prachtig geïllustreerd met 260 foto's in kleuren en meer dan 1000 speciaal voor deze uitgave vervaardigde tekeningen van bladen, zaden, profielen, bloemen, enz....Goede foto's vind je wel meer, maar de tekeningen zijn voor mij in dit werk wel het meest treffend. Iedereend zal dit werk naar waarde weten te schatten.

Uitgave: ICOB, Hoofddorp, 800 frank.

Presentatie: 325 X 235, 226 blz. 260 kleurfoto's, 1000 tekeningen.

BOMEN, BOS EN HOUT door Herbert Edlin.

Een fascinerend verhaal van bomen, de bossen waarin ze leven en de producten die ze leveren. Van de op elkaar afgestemde levensvormen in een bos tot de modernste houttechnieken; van de uitgestrekte naaldbossen in Canada tot de gombomen in de Australische woestijn. Een boom van een boek met ruim 700 illustraties in kleur en bovendien een waardevolle herkenningsgids voor meer dan 250 boomsoorten. Bomen, bos en hout zijn in dit boek uiterst functioneel en vloeiend samen gebracht. Het resultaat is een bijzonder boekwerk, dat uitmunt in concrete informatie en magnifieke illustraties.

Verkrijgbaar bij Simon Stevin, Zennestraat 37, 1000 Brussel, 800 frank.

Presentatie: 225 X 315, 256 blz. 700 kleurfoto's, stofomslag.

WIE GEEN RESPECT HEEFT VOOR EEN BOOM, HEEFT GEEN RESPECT
VOOR ZICHZELF.

J.L.

BOMEN LATEN LEVEN door J. Copijn.

Dit is een boek dat zeker niet ontbreken in de bibliotheek van een natuurvriend. Het bevat stof die niet zo breedvoerig is bekend en waarover ook nog maar weinig werken zijn uitgegeven. Inderdaad, het is specialistenwerk in de letterlijke zin van het woord, maar je hebt alleen last van wat je niet weet.

Door een boomchirurg samengesteld behandelt dit werk: hoe een boom leeft, de functies van bomen in een stedelijk milieu, de standplaatsverbetering en de boomchirurgie, aantasting door insecten en ziekten, boombescherming, verplanting en planten, inheemse soorten en een bomenlijst. Voor iedereen nuttig!!!!

Verkrijgbaar bij de boekhandel Simon Stevin, Zennestraat 37, 1000 Brussel. 920 Fr
Presentatie: gebonden, 204 blz. 150 foto's en tekeningen.

VAN BOMEN EN BOSSEN door Prof. Van Miegroet.

De schrijver is in Limburg bekend van voordrachten. Het werk bestaat nu ook in het Nederlands. Met volle aandacht voor natuur en milieu. Mensen die vanwege hun beroep of hun taak als natuurgids of onderwijskracht met bomen of bossen te maken hebben geven een vakkundige uiteenzetting van de wonderlijke levensverrichtingen van de boom in het bos.

Is een tweedelig werk dat zeker aan te bevelen is voor hen die dieper op de zaak willen ingaan.

Verkrijgbaar bij boekhandel Simon Stevin, Zennestraat, 37, 1000 Brussel: 2840 Fr
Presentatie: 1166 Blz. 169 tekeningen, 110 foto's, 2 delen.

BOMEN VAN DE GEMATIGDE STREKEN door Roger Phillips en F Burgers.

Nog zo'n schitterend boek voor natuurliefhebbers dat na wandelingen keer op keer zal worden geraadpleegd. Rond 1000 fabelachtige mooie kleurfoto's van blad, bloesem en vrucht. Met determinatiesleutel van ruim 500 bladsoorten en evenveel bos-, park-, en laanbomen. Ideaal voor natuurgidsen. Recente uitgave. 611 frank.

HET HOUTBOEK. onder redactie van Ir. Th. F. Burgers.

Wij hebben dit boek gehouden tot het laatste omdat het zo speciaal is. Het is een werkelijk genot voor hart en geest het te bekijken en te lezen. Het bevat inde 276 bladzijden meer dan 1000 voor het merendeel unieke kleurillustraties en een boeiende beschrijving van de fascinerendewereld van het hout. Van zijn ontstaan tot en met zijn vele toepassingen. Zeer geschikt voor back-ground-informatie voor natuurgidsen.

Het toont de opmerkelijke verschillen in microstructuur, neemt u dan mee van de bossen en wouden naar de ontelbare toepassingen waarvan de voorbeelden aan U voorbij trekken. Denk aan transport, handel, techniek, scheepsbouw, kunst en religie. Tot slot is nog een encyclopedisch overzicht van 144 soorten, de meest gebruikte.

Uitgave: Zomer & Keuning boeken, Wageningen. 1500 frank.

Presentatie: 300 x 235. 276 blz. 1000 illustraties uniek in hun soort.

Samenstelling: J.L.

TERUG NAAR DE NATUUR

Natuur en Voeding.

Men denkt zoals men zich voedt. Voedt men zich goed, dan denkt men creatief, functioneel, rustig, snel, analytisch en zelfbewust. Niet kwantiteit telt, wel kwaliteit. Biologisch geteeld en vegetarisch van aanbidding hebben onze voorkeur. We vergeten echter niet dat de liefde gaat langs de maag, het jaar van de streekge-rechten ter ere. J.L.

BOTERKOEKJES.

250 gram gezeefd tarwemeel.
100 gram boter
100 gram suiker
1 pakje vanillesuiker.
1 ei.

Meng alles tot een vast deeg met als laatste: het stijfgeklopte eiwit. Rol het deeg open, steek de gewenste vormen uit met een bakvorm, bestrijk ze met eidooier en koffie en strooi er grof gemalen suiker over. Garneer met een geconfijt vruchtje of een noot, amandelsnipper of cocos. Er is keuze genoeg. Op een ingevette bakplaat schikken en bakken. Over voorverwarmen op 175° of stand 4. Baktijd 10 minuten.

ZANDKOEKJES

100 gram suiker
150 gram solo
200 gram bloem of gezeefd tarwemeel
1 eiwit.

Alle bestanddelen in een kom doen, de boter klein snijden en alles vlug door mekaar kneden. Van het deeg een rol vormen en laten opstijven. In plakjes snijden en op een beboterde bakplaat bakken. Baktijd 20 minuten op stand 4 of 175°.

De koekjes kunnen ook dienen als bodempjes voor fruitbeleg of slagroompunten met een kers, enz...

Indien spiraaltjes of halve maantjes willen gemaakt worden, het deeg in 2 verdelen. De ene helft cacaopoeder mengen. Beide lappen uitrollen en op mekaar leggen. Samen oprollen, aandrukken en in plakjes snijden. Bakken zoals de vorige koekjes.

Half om half krijg je door de 2 helften op te rollen en deze rollen tegen mekaar aan te drukken. Zonodig bijvormen. De rollen in plakjes snijden en op afstand van mekaar op beboterde bakplaat bakken. Men eindeloze variaties maken.

Leen Vanhout, Achel.

Natuur en revalidatie

ENKELE BIJZONDERE PATIENTEN.

De laatste maanden kregen we naast de gewone gevallen als proöi-vogels, reigers, uilen, enz... enkele zeldzamere gasten over de vloer.

Vooreerst was er een nachtzwaluw die gevonden werd te Genk. Ze had een gebroken vleugel waaraan vrijwel geen enkele volledige slagpen meer te vinden was. Daar dit dier vrijwel uitsluitend nachtvinders eet, was de overlevingskans die we hem gaven zeer gering, want hij krijgt bij ons slechts vervangend voedsel. Ondertussen is deze nachtzwaluw van haar vleugelbreuk hersteld en is nog steeds in topconditie, dankzij de toewijding van mijn moeder, die nadat onze voorraad "diepvriesvliegen" op was, het dier voedde met gehakt, levertraan, kalk, vitaminen, enz. (Een extra bravo voor Mevrouw vanwege de redactie). Op zijn vrijlating zal hij echter nog een poosje moeten wachten, nachtzwaluwen trekken immers op "verlof" tijdens de winter. Dat maakt dat "onze" nachtzwaluw onze gast zal zijn tot het voorjaar.

Een volgend geval was een kuifaalscholver, welke ons vanuit Nederland via Neerpelt als olieslachtoffer werd aangebracht. Na van de vettige rommel op zijn veren ontdaan te zijn en na gedurende twee weken zijn stuitklier met "stuitklier-activerende" zalf bewerkt te hebben werd hij volledig hersteld aan de natuur terug gegeven. Dit gebeurde in het Stramrooierbroek op de grote vijvers van het Mariahof. Een minder prettige ervaring met dit dier is het feit dat een aalscholver ongeveer 4 keer meer vis eet dan een reiger, hetgeen onze diepvriesvoorraad aanzienlijk verkleinde.

Nog maar amper hadden we een 4000 nieuwe visjes aangekocht en ingevroren of men kwam met een Jan-vanGent aandrigen. Dit dier was op trek de zee uit het oog verloren en was in Genk in botsing gekomen met hoogspanningsdraden. Zijn kwetsuren waren gelukkig zeer miniem. Na ontwormd te zijn, na een tiental dagen in het asiel verbleven te hebben en na vrijwel al onze medewerkers zeer pijnlijke beten aan de vingers, benen en op andere meer intieme plaatsen toegebracht te hebben, hebben we hem kunnen vrijlaten aan de kust.

Dit zijn maar drie gevallen van de laatste maanden. Doch naast deze dieren kregen we nog tientallen andere vogels binnen hetgeen een enorm werk met zich meebrengt.

Voor het asielwerk alsmede voor het paperassenwerk zoeken we een gewetensbezwaarde, die zijn burgerdienst in het asiel wil komen vervullen. Werklozen zijn ook welkom, hen kunnen we vrijstelling van stempelcontrole garanderen.

Sil Jansen, Opglabbeek.

NUTTIGE ADRESSEN VOOR HULP en STEUN VAN FINANTIELE AARD.

Natuurhulpcentrum, Dennestraat 6, 3660 Opglabbeek.

Tel: 011/85.49.06 en 011/85.40.82. Rekeningnummer: 457-2031421-53

Familei Stevens, Oude Baan 46, 3650 Lanklaar.

Tel: 011/75.51.50. Rekeningnummer: 735-3200043-01.

Familie Neys, Rozenbos 93, 3811 Niewerkerke.

Tel: 011/67.53.18. Rekeningnummer: 735-1311716-70. T.N.V.:
De Ransuil, Kerkstraat, Niewerkerke.

Werkend op vrijwillige basis, hebben deze mensen steun nodig.

Natuur en Tuin.

Biologisch tuinieren is voordelig voor de beurs, gezond van lijf en leden, spaart de rug en is het wondermiddel voor de vrijetijdsbesteding. Het voornaamste is echter, dat men zich leert bukken, aandacht hebben, kleiner worden, één met de natuur en onderdeel van het cosmische gebeuren. J.L.

DE GRONDBEWERKING.

Voorzichtig met de spade. Belangrijk is: gooi de grond zo min mogelijk om. Bewerk hem oppervlakkig, zodat het bodemleven zijn natuurlijke gelaagdheid behouden kan en de humus bovenin blijft. Maak de grond wel van tijd tot tijd diep los. Verkruimel hem zoveel mogelijk in plaats van om te spitten.

Wij zijn te veel gewoon met de spade te spitten wat niet overeen komt met de natuurwetten waarnaar de grond zich richt. Immers: bij spitten wordt de ligging van de verschillende bodemlagen veranderd. De bovenste komen onder en de onderste gaan naar boven. Hiermee is een verstoring van het bodemleven onafbrekelijk verbonden. Deze verstoring is des te ernstiger naarmate de grond zwaarder is en minder humus bevat. Humus komt dan onder en de dode grond boven. Daarom keren we de grond zo min mogelijk. Goede grondbewerking, alleen met de spade is onmogelijk.

Men kan vlak spitten. Dit verantwoord op grond die nog niet biologisch in orde is. Na enkele jaren als de humuslaag dikker is is spitten niet meer nodig. Onder vlak spitten verstaat men dat de bovenste laag wordt omgekeerd en de ondergrond losgemaakt met een spitvork.

Men kan de grond ook met een grilnette bewerken. Dat gereedschap heeft het uitzicht van een spitvork, zo'n 60 cm breed, volledig van ijzer want het heeft veel te lijden. Men steekt het ding in de grond en men beweegt het naar voor en naar achter om de grond los te krijgen. Zeer goed om kluiten te breken.

Als men een perceel heeft bewerkt dan zorgt men dat de grond bedekt blijft. De grond heeft ervan te lijden als men hem open laat liggen, waardoor hij uitdroogt en sterk afkoelt. Daartegen bedekt men de grond met stof van organische aard, zaagsel of krullen mengen met blad. Blad, stro, gras of compost mag ook, zelfs stalmest maar geen verse.

In het voorjaar als het weer het toelaat harkt men alles af en laat men de afval dienen voor het maken van compost. De grond op enige diepte losmaken met een handcultivator. Vooral voor zwaardere grond is de drietandcultivator waarvan de tanden vastzitten aan te raden. Het type cultivator met meerdere tanden, welke loszitten en verstelbaar zijn middels een vleugelmoer, gebruikt men op lichtere gronden en bij een meer oppervlakkige grondbewerking.

In de zomer kunnen we de grond bewerken met een spitvork en met de cultivator. Dat alles gebeurt vrij oppervlakkig, al gaan we met een spitvork dieper.

In de herfst daarentegen is een wat diepere grondbewerking vaak noodzakelijk. Hebben we te maken met een grond die jarenlang goed is bewerkt en in diepere lagen loszit, dan is het voldoende hem ook in die tijd los te maken. Dit geldt vooral als er geen mest behoeft onder gebracht.

Moet zulks echter wel en is de bodem bovendien in de diepere lagen vast waardoor hij ontlucht zal moeten worden, dan kunnen we niet geheel en al zonder de spade. Het is echter wel zaak de nadelen van de spade te omzeilen en te verbinden met de voordelen van de spitvork. Het gaat er maar om, dat de grond in de diepere delen niet omgekeerd mag worden en dat het mest niet mag begraven worden. Het mest moet in alle geval in de bovenste 10 à 15 cm blijven liggen. Slechts dan hij verteren zonder schadelijke neveneffecten en kan hij zodoende van nut zijn voor de grond zelf én voor de planten én voor de micro-organismen. Zodoende wordt het mest biologisch omgezet en houdt hij de bovenste lagen ook los.

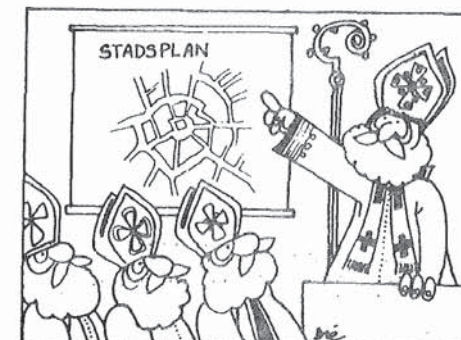
De natuurlijke gelaagdheid van de grond houdt immers in, dat de bovenste laag humus is. Wanneer wij nu mest of compost in de bovenste 10 à 15 cm houden, dan behouden wij de natuurlinke toestand. Hierdoor wordt direct opneembare voeding ter beschikking gesteld aan de jonge planten. De vochtigheid van de grond zal beter dan anders bewaard blijven. Een losse bovenlaag betekent ook bescherming tegen dichtslaan, geen korstvorming, een warme donkere grond. Voedingsstoffen spoelen op deze manier ook niet zo snel uit en men spaart zich veel werk met hakken, schoffelen en wieden.

Om nu de bodembewerking vóór de winter te kunnen uitvoeren op een biologische manier, passen we een soort van twee diepten toe; een combinatie tussen spade en spitvork. Twee diepten betekent normaal twee steken diep spitten waarbij vaak de ondergrond boven komt. In ons geval wordt de eerste steek vlak gespit, niet dieper dan 8 à 12 cm; waarbij tevens korte mest wordt ondergespit. De zo ontstane spitvoor wordt in de ondergrond losgemaakt met de spitvork, voordat er weer grond én mest overheen komt. In de voor die men met de spitvork losmaakt, kan men dan nog zeewierkalk of basaltmeel instrooien.

Hiermee hebben we de voornaamste vormen van grondbewerking gehad. Samenvattend gezegd:

- diepe ondergrond: vlak spitten en de voor onderin losmaken met een spitvork.
 - oppervlakkige grondbewerking: in de zomer losmaken met spitvork, de cultivator of met de sloothak; desnoods vlak spitten.
- Opmerking: een spitvork kan men vergelijken met een aardappelriek.

Jos Berghs, Leopoldsburg.

Natuur en huisdier.

Deze rubriek is eigenlijk geschreven voor kinderen. Maar...
 "Als gij niet wordt, als deze kleinen..." Veel grote mensen zijn gelukkig kleine kinderen gebleven met soms wel kinderlijke wensen. Misschien wordt deze rubriek wel de aanleiding tot de vervulling ervan. We hopen het van harte. J.L.

DE CAVIA.

Kinderen die weinig ruimte hebben of die op een appartement wonen zeggen wel eens: "Wij kunnen geen beestje houden want we hebben geen plaats." Het kan wel, hoor, maar het vraagt wat meer zorgen.

De cavia, ook wel marmot, guinees biggetje of zeevarkentje genoemd, kan gerust je medebewoner worden op het appartement.

Waar moet je nu aan denken als je zo'n beestje als kameraad hebben wilt?

-Als huisvesting dient een kooitje van minstens 60 cm lengte, 30 cm breedte en 40 cm hoogte. De bodem waar wel een opstaande rand aan moet zijn, moet ook goed afwasbaar zijn. Op de bodem strooi je turf of houtkrullen, dat neemt het vocht goed op. Het kooitje moet wel regelmatig schoon gemaakt worden, anders je vlieze luchtjes in huis.

Het etensbakje hang je best tegen de zijkant van het kooitje. Staat het op de bodem dan gooit je cavia het om of, iets wat heel veel voorkomt: ze gaat er in plassen en dan wordt haar eten vies.

Voor het drinken is een drinkfles het gemakkelijkst, die kan je krijgen in een dierenwinkel of een veevoederzaak. Een glazen fles is breekbaar, maar gemakkelijker schoon te maken.

Wat eet zo'n beestje nu?

Allerhande groenteafval die niet rot is, droog brood dat niet mag beschimmeld zijn, af en toe een gekookt aardappelgje, een stuk banaan en een appelsien; ook peterselie is heel gezond. In de zomer kun je gras en klaver geven, in de winter hooi.

Geef NOOIT: rode kool, rode biet of andere planten met een rode kleur, die zijn giftig voor de cavia, net zoals boterbloemen. Bevroren groenten geef je best ook niet en de etensrestjes van de vorige dag haal je uit het hok. Als je steeds op hetzelfde tijdstip eten geeft, bij voorbeeld 's morgens een stukje brood en 's avonds wat ander eten, dan wordt het beestje heel tam.

Een cavia is net zoals de Poes uit het vorige artikel heel gevoelig voor oorschurft. Met sla-olie zijn de oortjes gemakkelijk schoon te maken. Wees lief voor je cavia, dan zul je een fijn vriendje aan hebben.

Marijke Van houtte, Borgloon.

OP-ROEP

Julie weten dat Burgemeester Gabriels van Bree de luysen in het Stramprooierbroek heeft doen afbreken. Een precedent... maar de wet is de wet. Toch is daar moed voor nodig, want zijn tegenstanders zullen hem er zeker niet om sparen. De man moet daarom weten dat hij niet alleen staat. Daarom schrijft eenieder met een groen hart hem een felicitatiebrief. J.L.

STANDPUNT STANDPUNT

**B
E
R
O**

In het woord van de Voorzitter werd reeds een allusie gemaakt op toestanden waarvan leden van Bero, een der best werkende milieugroepen van Limburg, het slachtoffer waren. Men kon daarover ook lezen in de krant. Wij willen onze leden echter informatie geven van aan de bron, de juiste dus. Daarom werd een der leden van Bero uitgenodigd zijn standpunt uiteen te zetten. Ik kreeg daarna een brief die ik hierna intergraal wens af te drukken. J.L.

Beste,

Mag ik je hierbij in naam van Bero bedanken voor de bemoedigende woorden? We kunnen ze op dit ogenblik inderdaad best gebruiken. Het zijn enkele glimlachjes tussen veel miserie door. De klassering van een deel van de Vallei der Zwarte Beek werd immers aangegrepen om een ontzettende hetze tegenover Bero te creëren.

Als je het ons toestaat, willen we hierbij wat informatie geven, want we menen dat dit de ganse natuurbescherming aanbelangt.

Vanaf haar ontstaan heeft Bero zich ingezet voor het behoud van de wetenschappelijke en landschappelijke waarden in deze Vallei. Daarbij heeft zij, bij gebrek aan een degelijk beleid ter zake, klacht ingediend tegen de bouw van enkele week-endhuisjes en de aanleg van vijvers. Vanaf toen is er een campagne gestart om bero in een slecht en verkeerd daglicht te stellen. Zo werden er allerlei hekelende pamfletten uitgehangen en werden enkele bestuursleden geïntimideerd.

Auto-onderdelen werden vernield, allerlei bedreigingen geuit, de woningen van 2 bestuursleden met teer besmeurd. Die contestatie kwam van een klein groepje belanghebbenden, die de bedoeling hadden, een deel van de Vallei te verkavelen voor week-endhuizen. Dit alles resulteerde in een ernstig conflict met het gemeentebestuur van Berin-gen, dat weinig of geen verantwoordelijkheid wenste op te nemen inzake ruimtelijke ordening.

De houding van Bero had wel succes. Nieuwe overtredingen kwamen er niet. En na enkele zware incidenten met het Schepencollege, werd de verhouding hiermee terug genormaliseerd. Het resulteerde onder meer in het verlenen van een erfpachtovereenkomst van zowat 10 Ha door gemeenteraad en O.C.M.W. Ook inzake de beekruiming nam het Schepencollege een positieve houding aan. Maar precies rondom de beken dreigde langzamerhand een conflict met enkele landbouwers. De plaatselijke watering ging immers herhaaldelijk haar boekje te buiten en even zoveel keren hebben we de werken laten stilleggen. Maar de Watering gooide het over een andere boeg en riep de landbouwers op haar te steunen om de R- en N-gebieden in landbouwgrond om te kunnen zetten.

Dan kwam 19 september! Een 100-tal eigenaars werd op de hoogte gebracht dat hun percelen voorlopig geklasseerd werden en dat ze gedurende 2 maanden hun bezwaren konden indienen.

Toen brak de hel los! Eerst werden nog een maaibalk en een bos-maaier ter waarde van zowat 150.000 frank uit onze werkkeet gestolen. En dan bedreigingen allerhande. Het is onvoorstelbaar hoe "de groene jongens" in het algemeen en enkele van onze bestuursleden in het bijzonder hier door het slijk werde gehaald. De groep, die ons reeds enkele jaren trachtte te intimideren, die zag nu de kans schoon om een anti-Bero-stemming te creëren.

Daarbij maakten ze dankbaar gebruik van de landbouwers, die de publieke opinie moesten beïnvloeden. Daarvoor werden hen allerlei dingen in het oor gefluisterd als: "Gans de Vallei wordt Natuurreservaat", "Iedereen wordt onteigend", "Alles moet terug moeras worden", "Boeren mogen hun percelen niet meer bemesten", "Ze mogen geen machines meer gebruiken", "Eigenaars mogen zonder toestemming van Bero hun eigendom niet meer betreden!", enz....

Bero en de groene jongens werden de openbare schietschijf. En dan vraag je je af: "Hoe is zo iets toch mogelijk?" Dan probeer je dat alles met kranteberichten, brieven, en publicaties recht te zetten. En dat schijnt niet te lukken. De gemeentelijke verantwoordelijken zwijgen. Gemeenteraadsleden, die er steeds prat op gingen de natuurbescherming te verdedigen, begonnen ons ineens te bekladden.

En dan werd de "Beringse Groene Vrijheid" gesticht. "Wij zijn voor een menslievend leefmilieu, voor het groen, maar ook voor de vrijheid". Persconferenties, protestvergaderingen, krantenartikels, brieven, De natuurbescherming en Bero in het bijzonder moeten het ontgelden. De Watering roept de boeren op zich tegen Bero te verzetten. Eigenaars worden ingeschakeld om te gaan vertellen welk groot onrecht hen wordt aangedaan. Mensen die geen bouwvergunning gekregen hebben weten nu wel waar de schuld lag. Boeren mochten van Bero niet meer hooien. Ze moesten van Bero stallen en schuren afbreken...

De onmogelijkste verhalen doen de ronde: "Bero dit! Bero dat!". Het is gewoon onmogelijk om daarvan in dit bestek een idee te geven. En de mensen pakken dat graag... want eens zal Bero ook hen treffen. In zo'n situaties leer je de mensen kennen en dan zie je in hoeverre ze "bewust" zijn.

En de gemeentelijke overheid? Zij zweeg voort!

Maar wat is dan de ware toedracht? Hierbij het volgende:

-we hebben begrip voor gezonde kritiek vanwege de eigenaars. Die kritiek zou dan wel op de klassering moeten slaan en niet op enkele mensen die zich met natuurbescherming bezig houden. Wij kunnen wel positief tegenover een klassering staan, maar dat is dan ook alles/ Ook Bero meent trouwens dat er enkele verduidelijkingen en wijzigingen nodig zijn. Daar is trouwens de inspraakperiode voor voorzien.

-het geklasseerd gedeelte betreft zowat 3/4 N- of R-zone en 1/4 landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Vrijwel alle beperkingen waren voordien dan ook van toepassing. Maar hoeveel mensen zijn daarvan op de hoogte?

-de landbouwers zijn er -al dan niet bewust- ingetrapt. Artikel 6 van de wet vermeldt immers duidelijk dat de landbouwproductie geen beperkingen kan opgelegd worden. Voor de landbouw worden dan ook allerlei uitzonderingen gemaakt. Daarmee wordt het ook duidelijk hoeveel kwaad, leugens en laster kunnen verrichten als er niemand dat recht wil zetten.

-en dan zitten we bij de gemeenteraad. Ook de laatste raadszitting verkeerde in eenzelfde sfeer. We kregen de indruk dat men niet eens de moeite had gedaan om voldoende informatie te verkrijgen. Alle fracties waren tegen de klassering en alles werd overschaduwd door een felle anti-natuurbeschermingssfeer. Slechts 2 raadsleden (SP-leden van de coalitiemeerderheid) bleken bereid enkele positieve aspecten van een klassering te belichten. Zij trachtten ook het goede werk van Bero te belichten.

Waarom dit alles nu?

Allereerst om duidelijk te maken dat die woorden van steun welkom waren, want op die ogenblikken krijg je al vlug de indruk dat je met enkele getrouwen helemaal alleen staat.

Verder denk ik dat het noodzakelijk is, dat wij eendrachtig zijn en blijven. Anders zal men de tweedracht steeds meer gaan misbruiken. Enkele positieve initiatieven in het verleden mogen niet de indruk wekken dat het goed gaat met de natuurbescherming. We moeten hard werken, meer dan ooit!!!

Dan: in deze omgeving is een enorme, onvoorstelbare kaakslag toegebracht aan de natuurbescherming. "Die langharige, onzure elementen hebben maar één bedoeling met hun zogenaamde natuurbescherming: hun zakken vullen."

Daarom een oproep: tracht de zin en de motivatie in deze tijd meer dan ooit aan te halen en vooral de ongegronde kritiek recht te zetten. Niet alleen wij, maar de ganse natuurbescherming heeft dat nodig.

En ten slotte misschien een raad. Indien je weet dat er bij jou in de buurt een klasseringsvoorstel komt, tracht dan vooraf zoveel mogelijk informatie in te winnen. Tracht daarbij dan de betrokkenen en de verantwoordelijken in te schakelen in een voorlichtings- en mogelijk een inspraakprocedure. Misschien kan dan heel wat leed voorkomen worden.

Willy Vanlook, Koersel.

Hoe kunnen wij daar nu tegenover staan?

-Zeker niet emotioneel reageren, maar alles wikken en wegen, daarbij niets aan het toeval overlatend, rustig bedenken;

-Belangstelling tonen en de mensen van Bero steunen met brieven (Hazerikstraat 13, 3560 Koersel-Beringen), deelnemen aan hun wandelingen, helpen bij beheerswerken, geld storten om de verliezen te dekken, enz...

-Lid worden van Bero want ook een getal heeft zijn waarde.

-Lezersbrieven plaatsen in de pers, steeds maar aandringen.

-Zet de Burgemeester van Beringen onder druk met de weergave van je begrip voor zijn lakse houding, want hoe dan ook, het van hem afhankelijk hoe de toestand evolueert. Wijs hem op het risico voor zijn stemmen, want het aantal groene kiezers is veel groter dan hij weet.

-Wat deed onze Werkgroep voorlopig?

Wij namen stelling voor BERO op de meest openbare manier. Wij stuurden een lezersbrief aan Het Belang met onze mening over deze zaak. Hij werd tot nu toe nog steeds niet geplaatst (6.12/81) wat ons zeer verwondert. Daarom drukken wij hem voorlopig intergraal af.

Laat je horen, Bero heeft dat echt nodig. Wij hoeven echt dat Bero niet door de knieën gaat voor wat egoïsten die aan niets anders denken dan aan hun eigen profijt. Die na ons komen zullen daar des te blijer om zijn. De wind zal wel keren, want eerlijk duurt het langst, zelfs in onze materieel ingestelde maatschappij van vandaag. J.L.

Naar aanleiding v/d controverse die ontstaan is rond de klassering van de Zwarte Beekvallei, verscheen op 4 december 81 i/h Belang een artikel onder de titel:

Klassering van de Zwarte Beek, teken van tegenspraak.

Daar de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen van oordeel is, dat er de laatste tijd tegen de milieugroep Bero een echte hetze op touw gezet wordt en dat men deze goed werkende milieugroep bij elke gelegenheid in een verkeerd daglicht tracht te stellen, meende onze Werkgroep op dit artikel te moeten reageren met hiernavolgende lezersbrief.

LEZERSBRIEF

Het Belang van Limburg
t.n.v. de heer Erik Donckier;
"Lezersbrieven",
Herckenrodesingel, 10,
3500 Hasselt.

Betreffend artikel:
Klassering van de Zwarte Beek: teken van tegenspraak.

Geachte Heer,

Het bestuur van de Limburgse Natuurgidsen heeft Uw artikel van 4.11 onder hoger genoemde titel besproken. Als vereniging zijn wij ten zeerste geschokt door de toenemende agressie waarvan de milieuvereniging Bero het slachtoffer dreigt te worden. Het bekladden van gevels van privéwoningen, de diefstal van beheersmateriaal ter waarde van 150.000 frank, de roddelpraat en de bedreigingen van Beroleden en hun familie is op zijn minst een duister wapen.

Wij stellen ons dan ook de vraag, welke verdachte elementen hierachter schuil gaan? Indien het niet gelukt is sommige illegale toestanden in de Vallei van de Zwarte Beek door te drukken door de mensen die de mooie natuur liever verkwanselen aan eigen profijt en winstbejag, moet een actieve milieugroep hiervoor niet opdraaien. Indien de bevoegde overheid telkens haar verantwoordelijkheid nam bij elke afbraak van ons natuurpatrimonium, waren de milieugroepen reeds lang overbodig.

Dat Bero ijvert voor het behoud van ons Limburgs groen en speciaal de zeer waardevolle Vallei van de Zwarte Beek, kan haar toch niemand verwijten.

Dat enkelen het voorstel tot klassering van dit unieke dal te baat nemen om door onjuiste informatie en ophitsing van de bevolking de milieuvereniging in een verkeerd daglicht te stellen, is verre van een edele daad.

Overal in Limburg en zelfs buiten onze provincie wordt de werking van Bero als voorbeeldig aangehaald. Mensen die zich belangloos inzetten voor de gemeenschap, die ijverig werken aan de educatie van de jeugd en volwassenen, die het beste van zichzelf geven om waardevolle natuur te beheren, verdienen wel meer waardering.

In het natuurbehoud komt het steeds meer tot een confrontatie tussen het algemeen belang en het eigen profijt van het individu. Zolang vele Belgen van de idee uitgaan dat elk stuk grond te gelde dient gemaakt, zal het natuurbehoud stiefmoederlijk behandeld worden. De klassering van landschappen legt uiteraard beperkingen op aan het eigendomsrecht en dit in het algemeen belang. De meeste van deze be-

perkingen voor de Vallei van de Zwarte Beek bestonden reeds in de goedgekeurde gewestplannen.

Voor wat de landbouw betreft staat er duidelijk in het Koninklijk besluit, dat de vrijheid van de landbouwer niet kan beperkt worden, wat aanplantingen en verbouwingen betreft. Daarnaast beschikt de burger over de mogelijkheid zijn bezwaren kenbaar te maken indien er in het klasseringsvoorstel tekorten zouden schuilen. Indien er dan bij de uiteindelijke klassering nog schade zou ontstaan, voorziet de wet in de mogelijkheid tot schadeloosstelling. Het lijkt ons dan ook logisch dat de gemeenschap hiervoor moet betalen.

Indien de Beringse Groene Vrijheid dit waardevolle gebied wil behouden -zoals ze zelf verkondigt- dan zou ze best achter Bero staan en samen zoeken naar de beste manier om het behoud van de natuur te verzoenen met een maximaal gebruik van deze natuur door de bevolking. Maar is dit wel echt de bedoeling van deze nieuwe groep?

Wij menen nochtans dat een open dialoog met respect voor mekaars mekaars mening de enige goede weg is om tot een oplossing te komen voor deze scheve situatie.

Namens het bestuur van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen:
Roger Schoebben, Voorzitter,
Dorpsstraat 62, 3745 Eigenbilzen.

INVOCATIO.

Laat mij in uwer haren mantel slapen
en leg uw donker om mijn wilde hart,
verban het licht uit mijner ogen dalen
en vouw uw venster open in de nacht.

Want ik ben moe, de dag heeft mij geslagen
met vuur en wijn uit zijn verweerde bron.
mijn angst versteende tere rozenhagen:
ik ben een blindelingsbezetenec van de zon.

omhul mijn hoofd en laat mijn schuwe handen,
verborgen in de sceer van uw gewaad,
zich ankren mogen aan de heuvelflanken,
waardoor de hartslag van de schemer waart.

en neem mijn mond, want haar verdroogde vlammen
verzengen naar de schaduw van uw bloed;
bedauw mijn stem met schemerende glansen
en gord mijn ogen aan met zachten moed.

Laat mij in uwer haren mantel slapen
en leg uw donker om mijn wilde hart,
verban het licht uit mijner ogen dalen
en vouw uw venster open in de nacht.

Hendrik Marsman.

Dit gedicht
wordt opgedragen
als anticlimax

aan alle zachte vrouwen
die kunnen rust verlenen
aan alle harde mannen,

die oud worden
en moe zijn
en uitzichtloos
in het gevecht
voor het behoud
van de waarden
die zij erfden
voor hen die ons opvolgen.

Nou vrienden, hier zijn we weer, want het gewonnen proces tegen de 9 van Overpelt heeft een staartje gekregen. Inderdaad: op vrijdag 20 november 81 werd voor de Hasseltse Rechtbank uitspraak gedaan over het plakproces tegen de A24, die overbodige weg van ergens naar nergens.

Onze vriend JO werd ervan beschuldigd een affiche te hebben geplakt met aanklachten tegen de natuurschenners nummer één die A24 heet. Is dat niet durven???? Helaas, driewerf helaas: hij werd door de Rechtbank voor 5 jaar monddood gemaakt. Zo gaat dat als je tegenpruttelt in die zogenaamde democratie van ons.

Wij hebben daar echter onze buik van vol. Wekenlang werd de gemeenschap opgezaagd met de snuiten van zogenaamde heren die politiek verwisselen met sociaal dienstbetoon. Honderduizende bomen werden nog maar eens geofferd aan personencultus, aan reclame voor JAT-plannen, aan loze beloften voor meer jobs, aan leugens als het betalen van minder belastingen. Willens, nillens; kijken en slikken; bollelens rood maken en zwijgen.

Maar als je dan eens een papierke plakt, om de echte schandalen aan het licht te brengen, dan krijg je de kous over de kop en word je voor 5 jaar een plakker over je mond gekleefd.

Daarom: wij zijn niet kwaad maar wij zijn woest. Wij komen op voor de vrije meningsuiting en daarom breekt het ons zuur opdat vrije affichering wordt vervolgd. Jarenlang al worden we verplicht onze mening te uitten via wildplakkerij. Het bestuur van onze steden en dorpen heeft immers tot nu toe steeds verzuimd aanplakbrieven te plaatsen.

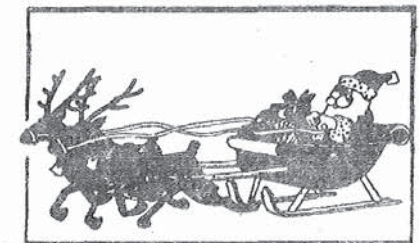
Het heeft nu echter lang genoeg geduurd. Als reactie hebben wij na de uitspraak van het proces tegen onze vriend JO, de eerste aanplakzuil maar zelf ingeplant. Verschillende organisaties hopen daarmee te verkrijgen, dat de besturen nu eindelijk eens hun verantwoordelijkheid opnemen. Een verzoekschrift dienaangaande werd na afloop afgegeven op het Hasseltse stadhuis als voorbeeld voor gans de provincie.

Onze eis: AANPLAKZUILEN OP OPENBARE PLAATSEN WAAR DE VERKIEZINGSPANELEN STONDEN. In andere landen is dat reeds sedert lang gemeen goed. Wat daar kan, kan hier ook, het is alleen een kwestie van willen. De milieubezoeiding die wildplakkerij in feite toch is, is dan ook meteen van de baan. Deze mogelijkheid om onze mening openbaar kenbaar te maken, beschouwen wij als een verworven democratisch recht. Wij stellen:

VRIJE AFFICHERING=VRIJE MENINGSUITING= ZUIVERE DEMOCRATIE!!!!!!!!!!!!

Jef Leijssen, Overpelt.

Bronnen: oproepbrief voor het proces door het jongerenfront A24. pamflet ter plaatse uitgedeeld tijdens de inplanting.

BEZINNING

Vredesbeweging

WEG DIE BOMMEN, WERK VERDOMME!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Dat is de meest rauwe kreet die ik me herinner van de vredesbetoging te Brussel op 25 oktober 1981. Was je d'r ook? Hart veroverend was dat, ik heb de hele namiddag moeten slikken om mijn emoties te verdringen. Niet te geloven, die deinende massa mensen die 6 uur lang en met minimum 200.000 nu eindelijk eens lieten horen en zien dat ze genoeg hadden van het geknoei. Wat een geluk! De bevolking schijnt toch nog niet helemaal down te zijn.

Maar beangstigen en vreesaanjagend waren de rauwe slogens die aan duidelijkheid niets te wensen overlieten. Laat die zogenaamde bewindvoerders het maar goed in de oren knopen.

Niettemin vonden we zo reuze dat we de betoging maar twee keer meege-
lopen hebben. We hebben daarmee wel de uitslag vervalst, maar dat was dan ook de bedoeling voor de goeie zaak, de zoveelste. J.L.

Als een vloedgolf overstroomt de vredesbeweging Europa en onderweg "besmet" zij iedereen met haar vredeskiemen. De Hollandse ziekte, zo wordt ze ook genoemd, trok van Den Haag over Bonn (250.000), London (200.000), Rome (200.000), Parijs (200.000), Berlijn en Amsterdam (400.000). Ook in Brussel kwam ze langs. Niet als een vernielende orkaan, maar als een deugdoende bries. Wie erbij was kwam enorm onder de indruk van de immense mensenzee die zes uur lang alle straten en pleinen van Brussel vulde. Nergens sneuvelde een ruit, nergens waren ordediensten nodig. Wat is de drijfveer?

Welke onzichtbare band brengt zoveel mensen samen? Oordeel zelf!!! Er zijn genoeg kernwapens om de wereld 15-maal te vernielen. Er zijn genoeg kernwapens om een miljoen Hiroshijima's aan te richten. Er zijn genoeg kernwapens om elke stad van 100.000 inwoners te bedenken met een bom die 2000 keer zo krachtig is als de bom die Hiroshijima van de kaart veegde. Er zijn genoeg kernwapens om aan elk borelingske 4 ton explosieven als geboortepremie mee te geven.

Geloof je werkelijk dat dit spul nooit zal gebruikt worden? Neen, weinig mensen voelen zich nog op hun gemak. Daarom zijn 66% van de Belgen tegen de kernraketten. Zelfs al zouden ze nooit gebruikt worden, dan nog zijn ze de dood voor veel mensen. Hoezo? De wapenindustrie stelt 40 % van de beste breinen tewerk en slurpt enorm veel geld op (40 miljoen frank per minuut). Omdat de rijke landen zoveel geld uitgeven aan wapens, kunnen ze zo weinig missen voor ontwikkelingshulp bij voorbeeld.

Terecht hebben zowel de Pastorale Raad van ons Bisdom als de Interdiocesane Pastorale Raad verklaard, dat we meer dan genoeg wapens bezitten. Nog meer bewapenen, zeggen ze, is riskanter dan stoppen met de bewapeningswedloop.

In Kleine Brogel liggen 72 kernbommen, waar de Amerikaanse President alle macht over heeft. Onlangs liet Reagan zich ontvallen, dat volgens hem een eventuele kernoorlog kan beperkt blijven tot Europa. Europa als slagveld van Amerika en Rusland dus.

Voorts is hij van mening dat de Tweede Wereldoorlog de werkloosheid heeft opgelost. En Brezjnev verklaarde onlangs, dat bij een conflict de raketinstallatie van de tegenstrever preventief moet vernietigd worden. En die staan in Kleine Brogel.

Maar het zou niet eerlijk zijn als we enkel tegen kernwapens waren opdat ze ons bedreigen. We moeten ze weg willen omdat ze alle leven bedreigen. Meer nog: er moeten stemmen opgaan tegen de gehele bewapening.

Waarom geweld gebruiken? De mens is het enige wezen dat zijn onderlinge twisten zonder geweld kan oplossen. Dieren hebben klauwen, kransnavels of hoektanden. De mens kreeg zijn verstand mee. Dat moeten we gebruiken om vreedzaam samen te leven. Dat wordt trouwens de hoogste tijd, want het ogenblik is niet ver meer af, dat ook de kleine landen beschikken over een kernbom. Daarom betoogden we:

MINDER WAPENS VOOR MEER HULP AAN ALLE NOODLIJDENDEN VAN DE WERELD.

Mathieu Dreesen, Bocholt;

MET EEN KORRELTJE ZOUT

Knoflook bij Horatius.

Wat heeft die oude Romein ons over knoflook te vertellen? Wij hebben Messagué gelezen, Mellie Uyldert, zelfs Hans Van Cuylenburg. Die schrijvers steken alle drie de loftrumpet over knoflook. "Knoflook is vitaliteit", zegt de Franse kruidendokter. Koning Henry IV naam een teentje knoflook met een scheut Armagnac tot zich vooraleer op amoureuze veroveringen uit te gaan. Bij Mellie lezen we dat knoflook het bloed zuivert, de darmen ontgift, bronchitis verdrijft. Kortom: je kan geen kwaal opnoemen of dit kruid bestrijdt ze.

Horatius evenwel verwenst het. Dat blijkt uit een klein gedichtje. De omstandigheden waarin dat ontstond, kun je je als volgt indenken. Horatius heeft vrienden op bezoek, de derde amfoor Caecuberwijn wordt geopend en rijkelijk begiet het gezelschap de maaltijd. Een hartig kostje overigens: schapebout in knoflooksaus. Die oude canidia kent haar vak.

Ook daarna, onder het genot van een vierde amfoor, gaat het gesprek verder. In dezelfde mate als het geestrijk vocht, is ook het niveau van de conversatie gestegen: wat is goed? wat is kwaad? wat drijft de mens tot vriendschap? is hij gelukkig door rijkdom of door deugd? Deze vragen worden met Italiaanse hartstocht besproken. Jammer genoeg is het antwoord verloren gegaan voor het nageslacht, zodat we er nu nog altijd over zitten te piekeren.

Zo vertoeft de dichter die avond en een flink deel van de nacht op de hoogste pieken van het menselijke denken. Maar daarna, als hij zich ter ruste heeft begeven, maakt hij een duizelingwekkende val, want maag en lever zijn in een homerisch gevecht gewikkeld met binnen gedrongen spijs en drank. Kreunend en steunend, met een lijkbalek gezicht sleept de gekwelde dichter zich naar de ochtend.

Bij een oprisping walmt knoflook-geur naar boven. Dit is geen aanwijzing meer, dit is een bewijs. In het schemer van de prille ochtend en onder het oorverdovend getier van een merel in de olijfbom, grijpt Horatius naar stift en wasplaat en produceert dit:

"Als inderdaad een schoft zijn vader of moeder de keel dichtkneep, dan moest hij als straf knoflook eten; dat was nog erger dan dolle kervel. En zeggen dat landarbeiders lustig teentjes opknabbelen. Waarom toch gaat dit gif zo in de ingewanden te keer? Of was het adderbloed in knoflook gekookt, dat me dit lapte? Of heeft Canidia bedorven eten klaargemaakt?"

"Medea was vol bewondering en hartstocht voor Jasoon, de schitterende leider van de Argonauten. Daarom hielp ze hem met haar hek-sentoeren. Ze wreef hem met knoflook in, zddat hij de wilde stieren kon temmen. Met hetzelfde middel nam ze later wraak op haar rivale. Daarna bracht ze zich in veiligheid op de rug van een draak."

"Zo fel als knoflook komt zonnegloed nooit meer op het verschroeide Apulië. Evenmin schoot ooit een gloeiender geschenk in brand op de schouders van geweldenaar Herchles".

Hales, Peer.

KERSTMIS.

Kerstmis nadert,
moeder zonder jou.
Het lijkt eender.
Erfelijk kreeg ik mee
voor deze dagen
zelfde prevelingen-binnensmondser
weliswaar- maar aan hun blinde hoop
ging geen begrip teloor.
Dezelfde weemoed voel ik
bij weer ontstoken vuren
van licht en samenzijn,
schikking van uw hand
beweegt de glans der borden
boven de tafelrand.
Waren wij niet eens dezelfde
dagreizen lang-
ons duurden samen
tijd en adem-
tot waar bij avondval
je eenzaam bij een kribbe zat
en weende onder sterren
om het voorbij kind
verwezen naar de arme stal.

RENE VAN DAELE.

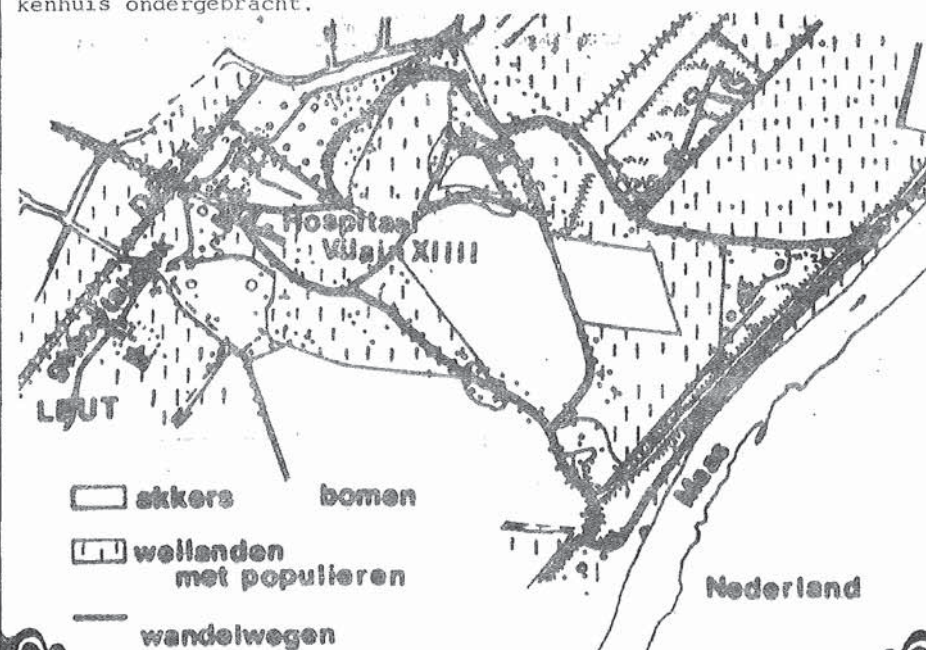
FIJNE WANDELPLEKJES. VOORKANT VAN DE MEDAILLE

— ROND HET KASTEEL VILAIN XIII TE LEUT-MAASMECHELEN. —

Een wandeling langs de boord van de Maas is steeds een gelegenheid om te genieten van de vele soorten planten en struiken die hier door de rivier zijn aangevoerd. In Leut kan men dit nog combineren met een wandeling door het kasteelpark Vilain XIII.

Het Kasteel is gelegen in de gemeente Leut-Maasmechelen. Te bereiken via de Rijksweg Tongeren-Maasiek, vanaf de verkeerslichten tegenover de kerk van Eisden, rechts afslaan en dan de wegwijzer "ziekenhuis" volgen. In dit geval komt U via het kerkplein van Leut, met het ne-romaanse kerkje en de oude gietijzeren waterpomp in een van de dreven. De combinatie: linde, eik en kastanje is vrij uniek. Op het snijpunt van de dreven staan enkele beuken. Een stenen brug leidt U over de gracht naar het hoofdgebouw.

Wanneer U door het traliehek loopt, staat U eigenaardig genoeg aan de achterkant van het kasteel. Deze gevel dateert uit de 18de eeuw. De voorgevel is uit de 15de eeuw. Dat het een versterkt kasteel was, ziet men nog aan de twee zware torens, opgetrokken uit Maastrichts krijt. Links en rechts van het traliehek liggen de dienstgebouwen uit de 18de eeuw. In het kasteel en in de nieuwe vleugel is het ziekenhuis ondergebracht.

De laatste kasteelheer, Vilain XIII, was nauw betrokken bij de oprichting van België. Als minister van Buitenlandse Zaken maakte hij tal van reizen naar het buitenland. Van die reizen bracht hij steeds planten mee, meestal vrij exotische, die in de tuin werden aangeplant. Verschillende, vooral bomen, zijn nog terug te vinden.

Links van het kasteel vindt u tussen een dichte begroeiing de ijsput. Hij werd iedere winter gevuld met ijsschotsen uit de Maas en de slotgracht. Op die manier werd het kasteel het hele jaar door voorzien van ijs. Net erachter staat een trompetboom of catalpa. Kenmerkend voor deze boom zijn de grote bladeren en de vruchten die op bonen lijken. Iets verder naar links komt U dan in de Engelse tuin of wat daar nog van overschiet. Hier kan men onder een gewelf van gevlochten beuk wandelen. In de vorige eeuw verschaften dit de dames en de heren de nodige schaduw, zodat ze geen bruine huid kregen en goed te onderscheiden waren van diegenen die op het land moesten werken.

Net achter dit gewelf staan twee erg grillige taxussen. Beslist valt nu Uw oog op één van de 6 beuken die daar staan. De laatste kasteelheer heeft ze laten aanplanten bij de geboorte van elk van zijn 7 dochters. De grillige onderstam wijst erop dat ze geënt zijn.

Vanaf hier kunt U, door het struweel heen, de weg zien die naar de Maas loopt. Even later komt U op deze weg, met aan de rechterkant de boerderij die bij het kasteel hoort. Vanaf heir tot op de dijk langs de Maas, staat de vruchtbare bodem in dienst van de landbouw.

Toch kan men in de enkele braakliggende stukken, op de wegbermen en in de weilanden nog een 160-tal plantensoorten terugvinden. Toch hebben ook hier veel plantensoorten de plaats moeten ruimen voor de intensieve landbouwmethoden.

Tussen de akkers en op de weilanden staan nog vele aangeplante bomen die tot het kasteel behoren, zoals de Italiaanse populieren, lijkend op grote borstels; zoals de moerasseik, zomereik, moseik, pluimes, grootbladige linde, plataan, Europese lork en vele andere soorten. Niet ver van het kasteel staat midden in het weiland, omgeven door schrikdraad, een sequoia. Dit om te vermijden dat de koeien de erg zachte schors zouden vernielen. Verder staan naast het pad nog een christusdoorn, een meidoorn en een prachtige Libanonceder. Kenmerkend zijn de takken die horizontaal staan ingeplant. De kegels staan rechtop en hebben drie jaar nodig om rijp te worden.

De klassering als monument van natuurschoon heeft niet kunnen beletten dat de tand des tijds sterk heeft gewreken aan zowel het kasteel als het park en de dreven. Na een wandeling zult U ook kunnen vaststellen dat het park in een vrij desolate toestand verkeert. Enkel een spoedig, grondig nazicht én herstel kan er voor zorgen de waardevolle natuurmonumenten van de ondergang worden gered. Er is haast bij, want de paddestoelen maken zich reeds meester van verschillende bomen.

Liliane Dedroog, Maasmechelen.

Ingevolge van het feit dat de diplomering van de natuurgidsen lichting Riemst doorgaat na de algemene vergadering, worden de nieuwe gidsen en ook de mensen die geen evaluatie hebben gedaan, heel bijzonder uitgenodigd op de algemene vergadering van 9 januari te Aldenbiezen.

ACHTERKANT V/D MEDAILLE

Sterk geïnteresseerd in alles wat monumentale gebouwen aangaat, lees ik zo ongeveer alles wat mij in handen komt over dat onderwerp van geschiedenis tot restauratie. Zo ook het boekje van de MAMA met een sterk verhaal over Vilain XIII. En wat ik daarin las, daarvan vind ik iedere natuurgids dat mag weten, neen moet weten.

Ik bel dus naar Hendrik Maenen met de vraag of ik dat artikel mag overnemen als bijvoegsel voor wat Liliane schreef. Hendrik is natuurlijk onmiddellijk accoord, we kennen mekaar immers al jaren. Meernog: hij raadt mij aan in contact te treden met de schrijver voor de recente verwickelingen.

Ik weer aan de draad want daar is die nu eenmaal voor. Resultaat: het verhaal dat nu volgt. Een zeer leerzaam verhaal als je mij vraagt. Een schoolvoorbeeld van wat er in het Belgische van de partijen gebeurt met ons cultuurpatrimonium, als er zich niet iemand heel speciaal om bekommerd. En soms baat zelfs dat niet. J.L.

HET KASTEEL VILAIN XIII EN ZIJN OMGEVING.

MOEDWILLIG NAAR DE VERNIELING????????????

Het ksteel is een geklasseerd landschap.

"Worden gerangschikt als landschap, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten, om redenen van hun historische en esthetische waarden, het Kasteel Vilain XIII en het omliggend park te Leut, zoals zij afgebakend zijn op bijgaand plan en omvattende volgende percelen: Gemeente Leut, sectie B...enz..., gemeente Meeswijk, sectie B...enz....

Aldus luidt artikel 1 van het Koninklijk besluit van 13 augustus 1963. Artikel 2 geeft volgende beperkingen aan de rechten der eigenaars weer :

"Behoudens toelating verleend overeenkomstig de bepalingen van art. 6 der wet van 6 augustus 1931, is het verboden:

1. om het even welk nieuw gebouw op te richten, de bestaande te herstellen of te verbouwen, zonder dat deplannen vooraf aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (hierna aangeduid als KCML) worden voorgelegd en door haar goedgekeurd.
2. Steengroeven te openen, grondwerken en uitgravingen van welke aard dan ook uit te voeren;
3. De bestaande wegen, lanen, paden af te schaffen of te wijzigen, er nieuwe aan te leggen, zonder dat de plannen vooraf aan de KCML worden voorgelegd en door haar goedgekeurd.
4. De gronden te verkavelen.
5. A- de bomen van de dreven en de lanen, alsmede de positiebomen uit te kappen:
De bomen, welke zouden verdwijnen of sterven, zullen voor zover de toestand het toelaat door bomen van dezelfde soort moeten vervangen worden.
- B- beplantingen in de bossen uit te voeren en alle andere houtkappingen te doen dan:
 1. die van schaarhout;
 2. de gewone kappingen van hooghout;
 3. de kleine kappingen v/d onmiddellijke noodwendigheden der eigenaars

Voor iedere afwijking van deze clausule zal vooraf een schriftelijke toelating moeten bekomen worden van het Ministerie na de KCML en het bestuur van Waters en Bossen gehoord te hebben;

6. De vijvers droog te leggen;
7. De werken uit te voeren welke het karakter van de plaats zouden schenden en de aard en het uitzicht van het geklasseerde landschap zouden wijzigen;
8. Reclame-panelen of gelijk welke publiciteit aan te brengen;
9. palen of masten te planten, bestemd voor het aanbrengen van elektrische drijfkracht, behalve de kleine houten palen, welke noodzakelijk zijn om de gebouwen, gelegen binnen het gerangschikt landschap, van stroom te voorzien.

AANSLAGEN

Hoe is nu de toestand van dit landschap en zijn gebouwen geëvolueerd sedert de classering, nu 27 jaar geleden???

- In 1957-58, nog geen 5 jaar na de classering, heeft "men" een torenmuur van het kasteel weggekapt en er een nieuwe vleugel aan vastgebouwd. ZONDER TOESTEMMING VAN DE KCML.
- Gezien er geen riolering is loost het ziekenhuis zijn afvalwaters en zijn afval maar in de vijver....
- Een jaar of tien geleden, kocht de toenmalige gemeente Leut, de vroegere tuin van het kasteel en legde twee voetbalterreinen en een speeltuin aan in het geklasseerde gebied ZONDER RAADPLEGING OF TOESTEMMING VAN DE KCML.
- De mooie smeedijzeren poort van de tuin raakte "verloren", werd "terug gevonden" en staat nu "niemand weet waar". "Of toch wel?"
- Enkele jaren later verschijnt er rond de voetbalterreinen een metalen omheining en verlichting op hoge masten. ALLES ZONDER TOESTEMMING VAN DE KCML.
- Inmiddels heeft de lozing van het ziekenhuis er voor gezorgd, in samenspel met de grondwaterpompen, dat de vijver een stinkende open riool is geworden.
- Een achttal beuken aan het kruispunt van de dreef en de lindenweg zijn omgewaaid of gekapt en werden nooit vervangen. Wat is er met het geld van de verkoop van de beuken gebeurd? In alle geval niet besteed aan de verplichte vervanging door nieuwe bomen.
- Eén van de muren van de vroegere tuin, nu voetbalterrein, werd herschapen in één groot reclamepaneel. ZONDER GOEDKEURING VAN DE KCML.
- Enige tijd geleden doet de VZW Vilain XIII een aanvraag om het kasteel en omgeving als monument te laten erkennen ten einde subsidie te kunnen ontvangen voor restauratiewerken. Ongeveer tegelijkertijd geeft de beheerder opdracht een deel van de boerderij van het kasteel af te breken. Een protestbrief van een inspecteur van de Rijksdienst voor Monumenten en Landschappen bleef gewoon onbeantwoord.
- In de zomer van 1980 brandt een groot gedeelte van het dak van de deels afgebroken boerderij af. De verantwoordelijke beheerder haast zich te zeggen dat er beslist geen herstelling van deze brandschade zal gebeuren. De vraag die zich stelt is: Is er wel of niet een

degelijke brandverzekering?

Zo ja, dan is herstelling ook mogelijk en noodzakelijk.
 Zo neen, dan is er duidelijk sprake van wanbeheer.

- Het onderhoud van het park bestaat er momenteel in, dat ofwel niets gedaan wordt, ofwel dat alles wat hoger dan 30 cm durft te groeien kapot gesproeid wordt in plaats van bijvoorbeeld oordeelkundig gemaaid. Zo wordt een groot gedeelte van de ongeveer 200 soorten planten en kruiden bedreigd, waaronder de zeer zeldzame witte en zwarte rapunzel.
- De vorige verlichting die in de dreef steeds heeft bestaan EN vol-
 daan, werd door de gemeente zodanig verwaarloosd dat er bijna niets van overbleef. Uiteindelijk verwijderde men zelfs alle palen en draden om aldus een zogenaamd argument te hebben tot het plaatsen van een volledig nieuwe verlichting. Een negatief van de KCML werd genegeerd. Men begon ondergrondse draden te trekken waarbij een massa wortels werden doorgesneden of beschadigd. De werken werden stilgelegd maar na iets minder dan een jaar begon men (zonder toestemming van de KCML) een aantal lantaarnpalen te plaatsen dat doet denken aan het palenwoud langs onze autosnelwegen. De Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg verzegelde de werken meerdere keren doch het bestuur van Maasmechelen stelde zich telkens boven de wet, verbrak de zegels en beëindigde de werken.
- Tussen de vijver en de dienstgebouwen rechts (huidige woning der E.Z.) werd op één jaar tijd een hele lap wilde pracht tot tweemaal toe omgeploegd. Gevolg: een van de twee groeiplaatsen van de voorjaarshelmbloem is verwoest en van het wit maarts viooltje, de boshyacint en de slaapbol valt niets meer te bespeuren.
- Grote consternatie als men dan bijna terzelfdertijd moet vaststellen dat de zwarte en witte rapunzel (de trots van het domein) gewoon werd afgemaaid in de bloeiperiode. Navraag waarom leverde het ongelooflijke antwoord op dat men het onkruid had verwijderd om de zaak een beetje proper te maken.
- Achter het kasteel werd een slordige brede band van boskruis gestort op advies van de brandweer voor de toegankelijkheid. Dit had ook op een ordelijke en minder storende wijze kunnen gebeuren.
- Om de bestaande parking iets breder te maken, werd de prachtige glooiing naar de vijver toe rijkelijk met boskruis opgevuld. Gevolg: Vaarwel roze zenegroen, vaarwel prachtige helling.

Dan is er nog het plan bekend om de beek tussen de twee voetbalpleinen te dempen om er een kantine te bouwen. In een beschermd landschap. Door onze eigen mandatarissen! Jawel.

Deze aanslagen op een "beschermd" gebied, stelselmatig en moedwillig uitgevoerd, kunnen slechts op één manier verklaard worden: HET IS EEN MOEDWILLIG NAAR DE Vernieling LEIDEN VAN EEN HISTORISCH EN LANDSCHAPPELIJK WAARDEVOL GEBIED.

De laatste graaf, K.G.W. VILAIN XIII is bijna 102 jaren geleden gestorven. Het was een natuurlijke dood.

Het domein VILAIN XIII is ook stervende; ditmaal wordt het echter géén natuurlijke dood. Het dreigt te sterven aan de gevolgen van een verkrachting, uitgevoerd door besturen die het zouden moeten verdedigen en beschermen.

Het is onze plicht, met alle wettelijke middelen, te voorkomen dat het domein VILAIN XIII naar de totale vernieling wordt gebracht.

Guide Stevens, Leut.

MEDAILLE OP HAAR KANT

Al de jaren dat ik mij reeds bezighoud met het uitgeven van milieutijdschriften heb ik mij ingespannen om begrip te vinden voor het feit dat monumenten even belangrijk zijn als vogels, planten en reservaten. Steeds had ik de indruk te pleiten tegen de muur en alleen te staan. Dikwijls kreeg ik de kous over de kop en werd ik echt moedeloos. Maar er schijnen nog mensen rond te lopen die mijn ideeën delen. Als bewijs daarvan de brief die nu volgt. J.L.

Leut, 13 november 1981.

Aan de heer Jef Leijssen,
bemvaartstraat, 36,
3583 Overpelt.

Waarde heer,

Zoals beloofd zend ik U ingesloten de tekst over het domein Vilain XIIII (let a.u.b; op de schrijfwijze XIIII!).

Mag ik U vragen mij een exemplaar van "Erica" waarin de tekst zal verschijnen toe te zenden? Ik zou er U zeer dankbaar om zijn.

Indien U het mogelijk ziet zou het interessant zijn een kleine bedenking achter de tekst van L.Dedroog en de mijne te plaatsen waarin zou naar voor worden gebracht dat liefde voor de natuur niet alleen zou mogen bestaan uit observeren en inventariseren maar moet gepaard gaan met actieve inzet naar bescherming en verdediging van onze mooie gebieden.

Het is soms droevig als men in actieve bescherming zo bitter weinig merkt of steun krijgt van mensen die beweren liefde voor de natuur te hebben.

Beste groeten van wege Guido Stevens.

Ik meen de vraag van Guido niet beter te kunnen beantwoorden, dan door het naar voor brengen van zijn eigen woorden. Hopelijk openen ze bij velen de ogen. Want zoals zijn geval, zo zijn er honderden in het Begie van de JAT-plannen. Het bewijst alleen maar, dat een beetje grimmigheid niet ongewenst is, misschien wat meer fanatisme, een heilig geloof in de zaak die de onze is: de zaak voor een beter leefmilieu, waar nog wat anders bestaat dan hebzucht en zakkenvullerij.

Voor die mensen van goede wil, voor hen die dat nog kunnen opbrengen in 1982, voor hen branden een kerstkaars, ondanks alle bitterheid
J.L.

De laatste bladzijde van jaargang 9, een bladzijde vol veemoed om het voorbijje.
Dank aan het bestuur, dat zijn vrouwen in mij bevestigde en mij niet liet vallen zoals.....
Dank U, Voorzitter, gij vooral.

Dank ook aan Cécile, aan Theo, aan Marijke, aan de drukker van mijn hart, aan moederke.
Dank aan allen die hebben meegewerkt aan Erica 1981, mijn zesde.

Moge het U allen even goed gaan in 1982, ik verwacht een even grote bereidheid, het zal meer dan nodig zijn.
Ook dank aan U allen, mijn afbrekers. En ook in laatste instantie aan de lezers.

Aan U allen wordt dit gedicht opgedragen, een gedicht uit brentanje, waar ook wordt gevochten voor de waarde die het zichzelf zijn betekent. J.L.

Sorry voor de typfouten, ik kan maar typen met 2 vingertjes.

31 december.

Naast mij op de tafel rept zich
het geluid van het uurwerk, ijverig,
onafgebroken. Tien uur.
De dag is bijna dood. En 't jaar.
Een zeer vertrouwd toneel;
in 't electrisch licht zit ze te breien;
de naalden tikken scherp en regelmatig.
Nu en dan gegeeuw.
En in de verte, op het scherm van de nacht,
oehoet de trein-
er komt regen, zegt ze-
statig opstaand en traag weer neerzittend.
En opnieuw, voortdurend, altijd weer,
het ijverig getik van 't uurwerk.
De tijd is aan 't verglijden.
Het zal zo ten einde zijn, het oude jaar.
Is 't goed geweest?
En vreugdevol?
Wat een stapel altijd eender werk
en dan weer avonden zoals nu
met, soms, het ronken van de radio
die praat, gelijk een vriend die even binnen
wipt. Het leven!
Brengt het een roes?
Of brengt het kwaad?
Maar waarom die vragen?
De tijd verglijdt...
Ouder zijn we, ruwer, zuiniger,
meer opgesloten in onszelf,
vergaan met ons de zorgeloosheid van de jeugd
En voor ons een verbeteren rij
van dagen, weken, maanden,
traag en monotoon, benard en zorgelijk,
met 't nachtelijk tikken van haar naalden.
't Gejaag van 't uurwerk op de tafel.
Onze hartslag wordt bedeesder.
't Getik van het uurwerk, luchtig sarrend
als we moe zijn van het tobben, moeder.
Dan de oude man die kuiert
om detijd te doden, krom gebogen.
Het ijverig getik van 't uurwerk houdt niet op
Stil nu, kloppen van ons hart.
't Getik van 't uurwerk ook in 't ander oor,
tik, tik, tik, bijna opgewekt.
En rennend als de wijzer
is detijd aan het verglijden,
mijn lotgenote aan 't verglijden.

Per denez.